

*Oslavy chrámového sviatku a posvätenie maľby v chráme
Položenia rízy Presvätej Bohorodičky v Stropkove*

*Oslavy chrámového sviatku sv. Sedmopočetníkov, osvietiteľov
Slovanov v Nitre*

Odkaz

sv. Cyrila
a Metoda

Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku

ЗАПОВІТ

св. Кирила
і Мефодія

Roč. LXVIII/2022 ISSN 0139-9012

09/2022

Oslavy chrámového sviatku sv. Serafima Sarovského v Bardejove

*Oslavy sviatku Preobrazenia Isusa Christa v Uličskom Krivom.
Posvätenie ovocia*

*Oslavy chrámového sviatku sv. proroka Eliáša v Kalnej Roztoke
- časť Kalná*

*Oslavy chrámového sviatku sv. kniežata Vladimíra v Hrabovej Roztoke.
Chod okolo chrámu s čítaním Evanjelíí*

Slovo na 12. nedeľu po Päťdesiatnici

Drahí bratia a sestry!

Vo sv. Evanjeliu, ktoré sa čítalo v 12. nedeľu po Päťdesiatnici (Mt 19, 16-26) v chráme, za Christom prichádza mladý muž, ktorého zaujíma veľmi dôležitá otázka, aká v živote človeka môže vzniknúť: **„Čo dobrého mám robiť, aby som mal večný život?“**

Mladík nazýva Christa „dobrým“, čo Christos zdanlivo odmieta a zároveň prijíma a spája so svojím Božstvom. Hovorí, že „**jeden je dobrý, (Boh)**“. Isus takto robí aj z toho dôvodu, lebo dotýčný ten pozdrav použil zo zdvorilosti, a pritom nevedel, že pred ním stojí Boh.

Mládenca trocha zaskočila následná Spasiteľova odpoveď: **„Ak chceš vojsť do života, zachovávať prikázania“**. Ved' ich od útleho veku pozná a dodržiava, tak prečo mu ich opäť pripomína? On čakal skôr nejakú špeciálnu radu. Isus Christos tu však naznačuje, že aj keď ich pozná a dodržiava od útleho veku, v skutočnosti ich vôbec nepozná. Nechápe ich duchovnú podstatu. Inak povedané, teóriu vie, len ju neuvádza do praxe.

Odrazu však Christos povie niečo, čo sa hlboko zaborí do duše tohto mladíka. Vetu, ktorá ho bude od tejto chvíle páliť vo vnútri a nedá mu pokoj. **„Ak chceš byť dokonalý, predaj majetok, rozďaj chudobným a budeš mať poklad v nebesiach; potom príď a nasleduj ma!“** No mladý muž smutne odchádza. **„Bohatý ťažko vojde do nebeského Kráľovstva“**.

Sv. Ján Zlatoústý hovorí, že bohatstvo nie je príčina, ale ľudské lipnutie na bohatstve. Pripútanie sa k pozemskému bohatstvu z nás robí otrokov. Nejde o samotné množstvo bohatstva, ale o stav duše.

Sv. Paisij hovorí, že Boh nám dal dosť pokrmov, aby sme mohli živiť hladných, lenže my sme si namiesto toho kúpili väčšiu chladničku, aby sme mali kde tu hromadu jedla uskladniť, aby sa neskazilo. Podľa cirkevnej tradície tento mládenec, z dnešného Evanjelia, po nejakej dobe Christa počúvol. Nevydržal to. Musel to urobiť. Rozdal svoj majetok a stal sa kresťanom. Vedel, že už by nikdy v živote nebol šťastný ak by to neurobil. Kto raz zazrel cestu k dokonalosti, ale nevydá sa na ňu

a vráti sa do sveta, príde o oboje. Aj o dokonalosť a aj o tento svet. Nič z tohto sveta už nedokáže uspokojiť dušu takéhoto človeka. „**O pozemskú radosť prišiel a nebeskú nezískal**“.

A ani my bohatí majetkom, vášňami, telesnými aj duševnými rozkošami, srdcom pripútaní k tomuto svetu asi nie sme schopní počúvnuť Christovo volanie hneď teraz. Raz sa však budeme musieť rozhodnúť.

Ako hovoria mnísi na sv. Hore Athos, nie je dôležité, či v živote vyjdeme až na samotný najvyšší vrchol, podstatné je rozhodnúť sa a vykročiť na tú strastiplnú a úzku cestu tam hore.

Amiň. Kristus posredi nas!

Jerej Viktor Čabiňak

Podobenstvo o zlých vinohradníkoch

Drahí bratia a sestry!

Sväté Evanjelium 13. nedele po Päťdesiatnici (Mt 21, 33-42) nám približuje jedno z podobenstiev, ktoré Isus Christos povedal počas svojho pobytu v Jeruzaleme. Isusove činy, rozhovory, výroky, ktoré patria do tohto posledného obdobia v hlavnom meste, dávajú tušiť vzrastajúce napätie medzi Ním a vedúcimi predstaviteľmi židovského národného a náboženského spoločenstva. Do tohto rámca patrí aj dnešné podobenstvo o zlých vinohradníkoch.

Sám príbeh je jasný. Majiteľ vinice prenajme vinicu vinohradníkom, dohodne sa s nimi, že mu budú odovzdávať určenú časť úrody. Ale oni napriek uzavretej zmluve odmietnu odvádzat' dohodnutý podiel. Majiteľ vinice posielal k nim svojich sluhov – poslov, ktorí im pripomínajú ich povinnosť. Vinohradníci poslov zbijú, zneuctia, niektorých aj zabijú a úrodu neodovzdajú. Nakoniec sa pán vinice rozhodne poslať vlastného syna, mysliac si, že pred ním budú mať vinohradníci väčší rešpekt. Ale zlo a chamtivosť týchto ľudí sa pri návšteve dediča ešte vystupňuje. Dediča zabijú, aby sa sami zmocnili dedičstva. Prísny trest za tento zločin ich neminie. Majiteľ však chce na svojej vinici aj naďalej pestovať hrozno, a tak zverí vinicu iným vinohradníkom. Isusov príbeh o zlých vinohradníkoch bol určený vedúcim vrstvám vtedajšej židovskej spoločnosti, predstaviteľom kňazskej hierarchie a farizejom. Tí pozorne sledovali všetko, čo Christos robil a hovoril. Bolo to podobenstvo nielen o nich, nielen o vtedajšej generácii, ale aj o dejinách izraelského národa. Prítomnosť nikdy nie je izolovaný jav, ale je zasadená do širokého horizontu toho, čo sa už udialo v minulosti. Východiskovým bodom pre náboženské myslenie Izraela bola Zmluva, ktorú s nimi uzavrel Hospodin. Závazky tejto Zmluvy boli obojstranné. Hospodin im bude prejavovať svoju lásku a starostlivosť a za to oni budú bezpodmienečne rešpektovať Jeho vôľu! Očakával, že jedine Jeho – Hospodina budú vyznávať ako jediného pravého Boha, že Ho budú milovať celou svojou bytosťou, že sa za žiadnych okolností nedajú zviazať k modlárstvu okolitých národov. Žiadal, aby sa v osobnom i spoločenskom živote riadili Jeho prikázaniami v Desatore. Očakával, že vybudujú a budú naďalej rozvíjať spoločnosť, ktorá sa bude riadiť zásadami práva a spravodlivosti, pravdy, lásky, ohľaduplnosti, milosrdenstva a vzájomnej pomoci. Týmto všetkým sa izraelský národ mal stať svetlom pre iné národy,

vzorom spravodlivej spoločnosti, akú Boh chce vybudovať pre všetky národy. Jeden národ si k tomu predsa musel vybrať a tak si vybral židovský. Nie žeby to bol nejaký výnimočný národ, no od čias praotca Abraháma oficiálne verili (alebo aspoň mali veriť) v jediného Boha. Toto bol dôvod Božieho vyvolenia izraelského národa, ktoré bolo potom potvrdené Mojžišovi a o ktorom sa hovorí v Biblii. Ale stačí sa pozorne začítať do historických a prorokých kníh Starej Zmluvy, aby sme videli, ako často a akým hrubým spôsobom boli tieto Hospodinove požiadavky zmluvy porušované. Tí sluhovia, ktorí v dnešnom podobenstve pripomínali vinohradníkom ich povinnosti, to sú v skutočnosti proroci, ktorých v rozličných dejinných situáciách Hospodin posielal národu. Proroci im pripomínali Hospodinove dobrodenia, upozorňovali ich na zlé postoje a činy, ktorých sa dopúšťali, pripomínali im Božie požiadavky, volali ich k pokániu. Reakcia vedúcich vrstiev na posolstvo starozmluvných prorokov je opísaná v dnešnom Isusovom podobenstve. Vidíme tu, ako sa nájomcovia vinice správali k poslom, ktorí im pripomínali ich povinnosť. Starozmluvní proroci si vytrpeli mnoho, boli odmietaní a prenasledovaní, ba takmer všetkých Židia zabil. Toto všetko vedeli vedúci predstavitelia židovského spoločenstva, ktorí počúvali Christovo podobenstvo, ba v tomto Jeho kritickom postoji dokázali s Ním dokonca aj súhlasiť, keď vraveli: **„Keby sme boli žili za časov svojich otcov, neboli by sme spolu s nimi prelievali krv prorokov.“** Podľa týchto slov by sa mohlo zdať, že sa vedúce židovské vrstvy v Isusovej dobe budú správať voči Božím poslom inak. No to je jeden veľký omyl. Dá sa to veľmi rýchlo zistiť na ich postoji voči Isusovi - Božom Synovi, ktorého poslal Majiteľ vinice (vyvoleného národa) k vinohradníkom (farizejom, zákonníkom, kňazom). On prišiel nielen ako jedinečný prorok, ale ako niekto, kto je omnoho viac! Je Prorok, Veľkňaz Novej Zmluvy, Kráľ Neba a Zeme! On je totiž samotný Syn Majiteľa vinice - Syn Boží, ktorý prináša posolstvo o nezmenenej a stále platnej Božej láske, ktorý však zároveň veľmi naliehavo vyzýva, aby od povrchnej zvykovej zbožnosti prešli k milovaniu Pána Boha celou bytosťou, aby od bezduchého drmlenia pobožných slov prešli k životu, ktorý je nepretržitým konaním

Božej vôle. V Kázni na vrchu čítame Isusove slová: **„Ak vaša spravodlivosť nebude hojnejšia ako spravodlivosť zákonníkov a farizejov, nikdy nevojдете do Kráľovstva nebeského!“**

Z Božieho zákona vyzdvihuje Christos najmä požiadavky spravodlivosti, lásky, milosrdenstva. Chce obnoviť vzťah človeka k Bohu ako Otcovi človeka. Prináša aj veľké Otcovo odpustenie, zmierenie, ospravedlnenie. Nie je však dôležité iba posolstvo, ktoré prináša, ale ON osobne má rozhodujúcu dejinnú úlohu spásy ľudí. On sám povedal: **„Nik neprichádza k Otcovi, ak len nie skrze Mňa.“** On je základným kameňom, uholným kameňom tohto nového vzťahu. Nestačí prijať iba Jeho slová, ale treba prijať Jeho samého. A ako Ho prijali predstavitelia národa, ku ktorému bol poslaný? Pod vplyvom ich vlastného kritického postoja voči predchádzajúcim generáciám by mali predsa k Isusovi pristupovať celkom iným spôsobom, než ako pristupovali ich predkovia k prorokom. Ale Isus už dovtedy zažil dost prejavov ich nepriateľstva, aby vedel, že bude odmietnutý. Už predtým (dokonca trikrát) predpovedal učeníkom, že bude trpieť a že bude usmrtený. A teraz, v podobenstve, obraznou rečou, túto predpoveď opakuje a potvrdzuje. Vinohradníci majiteľovho syna zabili a vyhodili z vinice. Isus bude usmrtený mimo múrov Jeruzalema, v podstate na židovskom smetisku, pri ktorom bolo popravicie miesto! Aby tak Jeho protivníci dali najavo, že podľa ich mienky v tomto meste s chrámom - centrom kultu jediné pravého Boha Jahveho - Isusovho Otca, niet pre Neho miesta! Oni Židia nechcú takého Mesiáša! Veď jasne kričali: **„Preč s Ním, preč s Ním! Ukrižuj Ho!“** Boli by Ho aj sami zabili, no nesmeli vykonávať popravu, to mohli zákonne iba Rimania, ktorí im vládli. No na záver Isus predstavuje predsa len optimistickú perspektívu ľudstva citiaciu zo žalmu: **„Kameň, ktorý zavrhli stavitelia, stal sa kameňom uholným; Pán to urobil, a je to divné v našich očiach.“** Kameň, ktorý zavrhli židovskí „stavitelia“ ako nevhodný na stavbu ich náboženstva, Ten Kameň - Syn Boží sa z Božieho rozhodnutia stal najdôležitejším, základným kameňom. Toto sú slová o samotnom Isusovi Christovi. Ľuďmi bol ukrižovaný, ale Boh Ho vzkriesil. Židia Ho vylúčili zo svätého mesta Jeruzalema, ale On, Vzkriesený, začína práve tam budovať svoju svätú Pravoslávnu cirkev - novozákonný Boží ľud - Christovu Cirkev, ktorá je postavená práve len na Ňom, na jedinom pravom uholnom kameni (Ef 2, 20) - Božom Synovi Isusovi Christovi a nie na akomkoľvek vyvolenom jednom národe či dokonca na ktoromkoľvek jednom človeku nech už by bol biskupom (vtedy dokonca pohanského!) Ríma, či ktoréhokoľvek iného mesta sveta.

-SHB-

O TRPEZLIVOSTI

Netrzeplivý nie je pevný v slovách a jeho skutky víria ako lístie vo vetre. (Sv. Efrém Sýrsky)

My sa máme pripravovať k prenášaní súznenia ešte pred príchodom súznenia, aby sme sa ukázali ako skúsení v tom čase, keď ono príde. (Abba Iperechij)

Z toho poznáme, že Boh sa stará o nás, keď nešťastím, súzneniami lieči naše hriechy. (Abba Seren)

Státie hlavy proroka, Predchodcu a Krstiteľa Hospodinovho Jána

Drahí bratia a sestry!

O mučeníckej smrti svätého Jána Krstiteľa v 32. roku po Christovom narodení svedčia evanjelisti Matúš (Mt 14, 1-2) a Marek (Mk 6, 14-29).

Po Hospodinovom Krste na Jordáne bol svätý Ján Krstiteľ Herodesom Antipom, tetrahom, správcom Galiley, zatvorený do temnice. (Po smrti Herodesa Veľkého Rimania rozdelili teritórium Palestíny na štyri časti a v každej časti bol správcom ich vyvolený vládár. Herodes Antipas dostal na spravovanie od imperátora Augusta Galileu.) Prorok Boží otvorene usvedčoval Herodesa za to, že zanechal svoju zákonitú manželku, dcéru arabského kráľa Arey a nezákonne žil s Herodiadou, ženou svojho brata Filipa (Lk 3, 19-20). V deň svojich narodenín Herodes usporiadal veľkú oslavu pre veľmožov, náčelníkov a vojvodcov. Dcéra Herodiady Salome tancovala pred hosťami a veľmi sa zapáčila hlavne Herodesovi. Z vďaky sa pred všetkými prítomnými zaprisahal dať tejto dievčine všetko, čo si len bude želať, až do polovice jeho kráľovstva. Nehanebná tanečnica si po rade so svojou zlou matkou zažiadala, aby jej priniesli na podnose hlavu Jána Krstiteľa. Herodes bol zarmútený. Báł sa Božieho hnevu za vraždu proroka, ktorého skôr aj on sám rád počúval. No báł sa aj národa, ktorý miloval svätého Predchodcu. No pre hostí a nepozornú prísahu nechal tak stať hlavu svätému Jánovi a dal ju Salome. Podľa tradície, ústa mŕtvej hlavy hlásateľa pokánia sa ešte raz otvorili a vyslovili: „**Herodes, nie je ti dovolené žiť so ženou Filipa, tvojho brata**“. Salome vzala podnos s hlavou svätého Jána a odniesla svojej matke. Zúrivá Herodiada prepíchl a ihlou jazyk proroka a zakopala jeho svätú hlavu na nečistom mieste. No zbožná Jana, žena správcu Herodesovho domu, pochovala svätú hlavu Jána Krstiteľa v hlinenej nádobe na Olivovej hore, kde Herodes vlastnil nevelký kúsok zeme. Sväté telo Jána Krstiteľa vzali v tú noc jeho učeníci a pochovali v Sebastii, tam, kde sa vykonal zločin. Po smrti svätého Jána Krstiteľa Herodes vládol ešte niekoľko rokov. Pontský Pilát, správca Judey, poslal k nemu zviazaného Isusa Christa, nad ktorým sa vysmieval (Lk 23, 7-12).

Súd Boží sa vykonal nad Herodesom, Herodiadou a Salome ešte počas ich pozemského života. Salome, keď v zime prechádzala cez rieku Sikoris, prelomil sa pod ňou ľad. Ľad ju pohltit tak, že telom bola vo vode a jej hlava sa nachádzala nad ľadom. Podobne tomu, ako niekedy ona tancovala nohami po zemi, teraz, doslova tancujúc, bez pomoci zápasila v ľadovej vode. Tak bola vkliesnená dovtedy, pokiaľ jej ostrý ľad neprerezal krk. Jej telo nebolo nájdené, no hlavu priniesli Herodesovi a Herodiade, ako niekedy im priniesli hlavu svätého

Jána Predchodcu. Arabský kráľ Areta z pomsty za svoju dcéru zaútočil svojím vojskom proti Herodesovi. Herodes, utrpiať porážku, dostal sa do nemilosti rímskeho imperátora Kaliguly (37-41) a spolu s Herodiadou bol poslaný do vyhnanstva do Galileje a potom do Španielska.

Na pamiatku státia hlavy svätého Jána Krstiteľa bol Cirkvou ustanovený sviatok a prísny pôst, ako vyjadrenie

zármutku kresťanov nad násilnou smrťou veľkého proroka. Svätý Justín Popovič nazval tento deň v jednej zo svojich kázni – malý Veľký Piatok, druhý Veľký Piatok. A to z dôvodu, že v tento deň bol zahubený najväčší, ktorý sa narodil od ženy. Vo Veľký Piatok ľudia ukrižovali, zabili Boha. V deň tohto svätého veľkého sviatku ľudia zahubili najväčšieho z ľudí. Najväčšieho – lebo ústa Hospodina o ňom vyriekli: „**Nepovstal medzi splodenými zo žien väčší nad Jána Krstiteľa**“ (Mt 11,11). Prečo ho tak Hospodin vyzdvihol nad všetkých ľudí? Pretože tak ako samotný Christos je Evanjelium, svätý Ján Krstiteľ ho naozaj aj žil v plnej miere a právom mu patrí pomenovanie Predchodca. Bol vlastne prvým evanjelistom, akurát že svoje evanjelium nezapísal na papier, ale ukázal ho osobne, svojím čistým zbožným životom. Pravoslávna ikonografia ho zobrazuje na ikonách aj s anjelskými krídlami, pretože na Zemi žil naozaj anjelským životom a hovorí mu taktiež anjel v tele.

Na záver uvedieme citát zo Svätého Písma, ktorý ho s ním vskutku spája a zhrňa celé jeho učenie: „**Čiňte pokánie, lebo sa priblížilo nebeské Kráľovstvo**“ (Mt 4, 17).

Prot. Peter Bzik

Zamyslenie sa nad sviatkom Státia hlavy sv. Jána Krstiteľa

Deň státia hlavy sv. Jána Krstiteľa je dňom veľkého smútku a veľkého hriechu. Dnes veľmi kruto zniesli z tohto sveta Božieho proroka. Proroka, o ktorom sám náš Spasiteľ Isus Christos povedal: „**Medzi narodenými zo žien nepovstal väčší nad Jána Krstiteľa**“ (Mt 11, 11).

Sv. Ján Krstiteľ bol nenávidený Herodiadou, pretože usvedčoval jej nezákonný pomer s Herodesom. Preto hľadala akýkoľvek spôsob ako ho zahubiť. Herodes Antipas bol vládca nad Galilejou, svoju manželku vyhnal a nezákonne žil s Herodiadou, ženou svojho brata Filipa.

Kvôli nenávisti Herodiady, ktorá až chorobne túžila po smrti sv. Jána, by sme v tento deň my všetci mali vyhnať zo svojich srdiec všetku nenávisť a zlobu k blížnym.

Kráľ pri príležitosti svojich narodením usporiadal hostinu. Dcéra Herodiady (Salome) na hostine tancovala a jej tanec sa až natoľko zapáčil kráľovi, že jej sľúbil všetko, o čo požiada, až do polovice kráľovstva.

Preto aj my kresťania v dnešný deň vylučujeme zo svojich životov hlasité zábavy, a v deň pamiatky sťatia hlavy Jána Krstiteľa nekonáme svadby.

Na hostine sa podávali tie najväčšie dobroty, masťné jedlá a víno tieklo potokom a zatemňovalo mysle hodovníkov. Vtom sa ozval dievčenský hlas: „Chcem, aby si mi dal hneď na mise hlavu Jána Krstiteľa“ (Mk 6, 25). Najhoršie na tom všetkom je, že všetci prítomní verili v Boha. A verili aj, že Ján je skutočný Boží prorok. Preto tento skutok bol skutočnou vzburou voči samotnému Bohu. Ako poznamenal sv. evanjelista Marek v Evanjeliu na samotný sviatok, Herodes si ctí Jána ako svätého muža. Čiže vie, že posielal na smrť proroka, ktorého mu zoslal Hospodin.

V Cirkvi je tento deň prísny pôst. Cieľom tohto jednodňového pôstu je pripomenúť si, k akému strašnému koncu vedie vašeň nezdržanlivosti. Typikon nás napomína, aby sme neboli účastní na Herodesovom obžerstve. Uvedomme si, aký malý kúsok je náš pôst oproti životu sv. Jána Krstiteľa. Žil v suchej púšti, nepoužíval chlieb a ani iné bežné pokrmu. Víno? Nikdy neokúsil. Holá zem bola jeho posteľou aj stolom. Jedol kobyľky a med divokých včiel. Namiesto pozdvihovania kalicha naberal do hrsti vodu, ktorá vyvierala zo skaly. Preto je namieste stráviť tento deň v pôste a modlitbe.

Nás možno trápi otázka, prečo to Herodes spravil? Chcel si zachrániť svoju česť. Báł sa, že jeho slovo kráľa stratí na váhe, ak odmietne žiadosť Salome. Neuvedomil si však, že viac než slovo kráľa je úcta pred Bohom. My mnohokrát rovnako stavíme svoje ego nad všetkých okolo nás. Pozeráme na to, čo si ostatní pomyslia, keď urobíme to alebo to. Pamätajte, že nebudeme súdení len za to, čo sme urobili, ale aj za to, čo sme neurobili. Zastať sa blížneho, aj keď pritom môže utpieť moja hrdosť. „**Lebo každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený**“ (Lk 14, 11), hovorí Isus Christos.

Preto želám každému z nás, aby láska, ktorá pochádza od Boha, naplnila naše srdcia a nechala priestor egoizmu a nenávisti. Budme zhovievaví jeden k druhému a pomáhajme si na ceste ku Christu ako dobré a poslušné deti nášho Otca nebeského.

Jerej Viktor Čabiňak

KOMU A KOĽKO ODHAĽOVAŤ SVOJE POCITY

Uč sa byť krotkým a mlčanlivým, a všetkými budeš milovaný. Odkryté pocity sú ako otvorené vráta. Prejdú cez ne aj pes, aj mačka... a špinia. **(Ctihodný Anatolij Optinský (Zercalov))**

Nikdy nehovor o sebe samom, o svojich skutkoch, o svojich príbuzných, okrem prípadov, keď je to nevyhnutné, ale aj vtedy hovor len koľko treba, čo najmenej. **(Ctihodný Nikodém Svätohorec)**

Podobenstvo o svadbe kráľovského syna (Mt 22, 1-14)

Tento evanjeliový úryvok obsahuje posledné z troch podobenstiev apoštola Matúša, ktoré sú adresované veľkňazom a farizejom „v predvečer“ smrti Isusa Christa. Tento text sa vlastne skladá z dvoch podobenstiev: prvých 10 veršov je podobenstvom o kráľovskej svadobnej hostine a posledné štyri verše sú podobenstvom o svadobnom odevu. Prvé podobenstvo pozostáva z troch pozvaní na svadbu kráľovského syna (môžeme v nej vidieť tak mesiášsky, ako aj eschatologický čas, t.j. čas prvého aj druhého príchodu Mesiáša – Isusa Christa - Syna nebeského Kráľa - Boha Otca).

Už v Starom Zákone bola zmluva s Bohom zobrazovaná pomocou svadobných symbolov alebo obrazom hostiny. Prvé pozvanie je určené „vybranej skupine“ ľudí. V tejto skupine ľudí môžeme spoznať Izrael v starozákonnom čase, v čase prípravy na príchod Mesiáša, teda „vyvolený národ“, ktorý ako prvý dostal pozvanie do spoločenstva spásy. V služobníkoch, ktorí boli touto skupinou pozvaných odmietnutí, môžeme spoznať Božích poslov, osobitne prorokov, vyzývajúcich Izrael počas celých jeho starozákonných dejín na pokánie. Druhé pozvanie je oveľa naliehavéjšie, pretože „svadba je už pripravená“. V tejto situácii môžeme spoznať „mesiášsky čas“, čas prvého príchodu Christa na svet, ale aj čas prvotnej Cirkvi, pozostávajúcej väčšinou zo žido-kresťanov. V posloch, ktorí boli odmietnutí touto skupinou ľudí, teda Židmi v čase Christa a krátko po vzniku Cirkvi, môžeme spoznať apoštolov a aj prvokresťanské spoločenstvá, ktoré zažili prvé prenasledovanie Cirkvi, ktoré pochádzalo práve od židovských predstaviteľov. Toto druhé pozvanie ako aj jeho odmietnutie je opísané oveľa podrobnejšie ako to prvé, keďže je adresované Isusovým priamym poslucháčom, resp. Židom v dobe pozemského života Christa a v bezprostredne nasledujúcej dobe prvotnej Cirkvi. Okrem toho sú opísané aj tragické následky odmietnutia tohto naliehavého Božieho pozvania adresovaného „Jeho ľudu“ – zahubenie „pozaných“ a zničenie „ich mesta“, v čom môžeme ľahko spoznať predpoveď zničenia Jeruzalema rímskym vojskom a rozohnanie Židov po zničení Jeruzalema v r. 70 p. Chr. Tretie pozvanie je odlišné od prvých dvoch, lebo sa už netýka tých hostí, ktorí boli vopred na svadbu pozvaní, ale pozvanie odmietli. Toto pozvanie odhaľuje Boží zámer dať v Cirkvi, v novom Božom ľude, pohanom rovnaké miesto ako Židom. Na svadobnú hostinu Christa a Cirkvi v Božom kráľovstve sú teda pozvaní všetci, ktorí prijímú toto pozvanie a budú ho „hodní“ (gr. axioi). Práve toto slovko je rozhodujúce v poslednej časti tohto podobenstva (resp. v následnom podobenstve „o svadobnom odevu“), ktorá chýba v Lukášovej verzii (por. Lk 14, 15-24) tohto podobenstva (u Lukáša ide o podobenstvo o „veľkej večeri“).

Pre pochopenie posledných štyroch veršov tohto evanjeliového úryvku je dôležité uvedomiť si, že nešťastník vyhodený zo svadobnej hostiny nebol vyhodený kvôli svojej chudobe či zábudlivosti ako prípadným príčinám jeho nevhodného oblečenia. Na kráľovských svadbách bol totiž predpísaný odev, darovaný pozvaným hosťom samotným kráľom, preto nebolo možné ho nemať. Ak niekto z pozvaných neprišiel vo svadobnom odevu, jasne tým dával najavo, že hoci pozvanie navonok z nejakých dôvodov prijal, v skutočnosti sa so svojou úlohou svadobného hosta nestotožnil a prejavil neúctu voči hosťiteľovi. V tomto odevu môžeme však vidieť aj symbol Božej milosti, ktorá je svojou podstatou taktiež Božím darom! Tento dodatok podobenstva teda hovorí aj nám a všetkým kresťanom, že to, ako skončilo pozvanie Židov do Božieho kráľovstva, sa môže rovnako týkať aj pozvania tých kresťanov, ktorí toho nebudú hodní (pretože nebudú mať požadovaný odev Božej posväcujúcej blahodate), lebo „mnoho je povolaných, ale málo vyvolených“, teda tých, ktorí svojím životom aj skutočne dokázali, že sú „hodní“ pozvania do Božieho kráľovstva.

-SHB-

O ozajstných priateľoch

Milujúci Boha nech budú tvojimi priateľmi; kto miluje opilstvo, s tým po ceste nekráčaj. Aj svojim aj cudzím konaj dobro koľko môžeš. Aj dobrému aj zlému hovor dobré slovo. **(Sv. Efrém Sýrsky)**

Nech bude tvojím otcom ten, kto môže a chce sa s tebou namáhať pri zhadzovaní bremena tvojich hriechov; matkou nech ti bude dojatie, ktoré ťa môže očistiť od škvrín, bratom, kto sa s tebou bude namáhať a horieť v smerovaní k hornému; za spoločníčku maj nerozlučnú pamäť na smrť; tvojimi milovanými deťmi nech budú povzdychy srdca; tvojím služobníkom nech ti bude tvoje telo, a priateľov hľadaj medzi nebeskými mocnosťami **(Sv. Ján Lestvičník).**

Slovo na sviatok Narodenia Presvätej Bohorodičky

Prvým sviatkom v cirkevnom novom roku je práve Narodenie Presvätej Bohorodičky, kde je vlastne aj počiatok našej spásy. Tento sviatok je jedným zo základných kameňov, na ktorých Boh začal budovať stavbu záchrany človeka, čiže pripravovať vtelenie Boha Syna. Vtelenie a obeť na kríži, to je dvojité vdychnutie lásky, ktorou sme zachraňovaní z otroctva hriechu pre večný život. „**Lebo tak Boh miloval svet, že dal svojho jednorodného Syna, aby nik nezahynul, ale aby večný život mal každý, kto verí v Neho**“ (Jn 3, 16).

Tolkokrát opakované slová Svätého Písma, ktoré vyjadrujú pre nás ľudí nepochoiteľnú a nekonečnú lásku Boha k ľudskému rodu a celému svetu. Sv. evanjelista Ján Bohoslov píše, že „**Boh je láska**“ ((1 Jn 4, 9). A tento fakt je vnímaný v našej Cirkvi ako základná dogma. Je však pravda, že takejto láske nie sme schopní porozumieť. Sv. apoštol Pavol to vyjadril slovami: „**My kážeme ukrižovaného Christa, Židom pohoršenie a pohanom bláznovstvo**“ (1 Kor 1, 33).

Prečo Židom k pohoršeniu? Veď aj oni učili o jedinom Bohu. O Bohu milosrdnom a spravodlivom. Tak prečo to pohoršenie?... Pre nich nebolo možné si ani predstaviť, žeby Boh mohol zostúpiť tak nízko z lásky k človeku. A podobne aj v mysliach iných ľudí vzbudzuje kresťanská zvesť podobné nepochopenie. Pohanom to pripadá ako bláznovstvo. Aby mohlo Božstvo takýmto spôsobom spasiť svet? Aby mohlo tak milovať ľudstvo, aby sa znížilo k smrti takéhoto typu? To je bláznovstvo pre svetsky uvažujúceho človeka.

Lenže my kresťania vieme, že nič iné, len láska priviedla Syna Božieho na tento svet. No a nato, aby sa uskutočnilo Božie dielo spásy, bolo potrebné, aby sa našla žena, ktorá by sa stala hodnou prijať túto najdôležitejšiu úlohu v dejinách ľudského rodu. A tou ženou sa stala Presväta Bohorodička. Jej narodenie nám zvestuje príchod Slnka spravodlivosti na Zem, nášho Spasiteľa Isusa Christa.

Podľa svätej Tradície spravodliví Joachim a Anna dlho nemohli mať potomka, a až po dlhých a vrúcnych modlitbách bola ich prosba Bohom vypočutá a rodí sa im dieťa, ktoré dnes oslavuje celý kresťanský svet. Bohorodička je plodom modlitby a svätého života. Jej narodenie nám prináša nádej na nový, lepší a dokonalejší život. Život s Hospodom Bohom. Spravodliví Joachim a Anna slúbili Bohu, že ak sa im narodí dieťaťko, tak ho zasvätia službe Bohu. Preto podobne aj my, ak od Boha niečo prosíme, nezabúdajme, že táto naša prosba by mala slúžiť predovšetkým na slávu Božiu a až tak na náš úžitok.

Všetky zjavenia Božej Matky, čudotvorné ikony s jej vyobrazením, sú svedectvom toho, že ona je tu na tomto svete neustále s nami. Pomáha a ochraňuje všetkých, ktorí sa k nej v modlitbách obracajú. Preto prosme naďalej Božiu Matku, aby nás ochraňovala a pomáhala na ceste ku spásu. Amin.

Jerej Viktor Čabiňak

Povýšenie životodarného Kríža Hospodinovo

Za vlády cisára Maxentia bolo veľké prenasledovanie nielen kresťanov, ale dokonca aj pohanov, ktorých mučili a nakoniec aj zabíjali. Preto ho nenávidel celý Rím aj Rímska ríša. Ľudia napísali Konštantínovi, ktorý sa vtedy nachádzal v Británii aj so svojou matkou Helenou, aby im v tom nešťastí nejako pomohol. Konštantín napísal Maxentiovi list, po prečítaní ktorého nadobudla jeho krutosť ešte väčšie rozmery. Vtedy celé vojsko pozdvihlo Konštantína na svojho cisára. Keď Konštantín počul, že Maxentios vo svojej zlobe pokračuje, rozhodol sa na neho zaútočiť so svojím vojskom. Vidiac, že jeho vojsko nie je veľké a poznajúc Maxentiove nekalé praktiky a vediac, že spolupracuje so zlými silami, začal o svojom úspechu pochybovať. No vtedy začal Konštantín prosiť o pomoc Stvoriteľa neba i zeme a taktiež, aby mu daroval znamenie o jeho víťazstve nad týmto mučiteľom. Keď takto úprimne prosil, na samé poludnie sa na nebi zjavilo vyobrazenie Hospodinovo kríža v podobe hviezdy, ktorá žiarila viac než Slnko a bolo na ňom napísané: týmto zvíťazíš. Tento zázrak videli aj všetci vojaci. Väčšina vojakov sa preľakla, lebo vyobrazenie kríža bolo pre pohanov znakom neúspechu a smrti a tak vojna nebude úspešná. Sám cisár bol z toho zmätený. No v noci sa mu vo sne zjavil sám Hospodin a povedal: „Urob podobné vyobrazenie ako si videl a nes ho pred vojskom a vtedy porazíš nie len Maxentia, no i všetkých svojich nepriateľov“. O tomto videní povedal svojim blízkym a prikázal majstrom vyrobiť takýto kríž zo zlata a drahocenných kameňov. Svojim vojakom nariadil nosiť vyobrazenie kríža na svojich zbraniach, prilbách a štítoch.

Keď sa Maxentios dozvedel o výprave veľkého Konštantína do Itálie na Rím, smelo postavil svoje vojská do protiútok. Konštantín prikázal, aby pred svojimi vojskami niesli kríž. Keď sa stretli v bitke, Maxentios bol porazený silou úctyhodného kríža, mnoho jeho vojakov bolo zabitých a on sám sa dal na útek. No keď prechádzal cez jednu rieku po moste, ktorý sám postavil, Božia sila ho zničila a Maxentios sa utopil v rieke. Konštantín Veľký

vítazne vošiel do Ríma, kde ho s radosťou vítalo množstvo národa. Z vďaky za víťazstvo dal Konštantín uprostred Ríma postaviť na veľký kamenný stĺp kríž a na neho napísal: Týmto spasiteľným znamením bolo toto mesto zachránené od mučiteľského jarma.

Druhýkrát viedol Konštantín vojnu s Byzantíncami, ktorí ho už dvakrát porazili a preto bol vo veľkom smútku. Keď večer obrátil svoj zrak k nebesiam, uvidel tam napísané: „**Prizvi ma v deň zármutku; ja ťa ho zbavím a ty ma osláviš**“ (Ž 49,19). Vyľakaný sa opäť pozrel na nebo a uvidel, ako pred tým kríž a okolo neho napísané: „Týmto zvíťazíš“. Po tom, keď znovu tiahol Konštantín s krížom pred vojskami do bitky, tentokrát so Skýtmi pri Dunaji, opäť sa zjavilo spasiteľné znamenie a tak, ako pred tým, Konštantín zvíťazil. Z toho pochopil silu ukrižovaného Hospodina a uveril, že je pravý Boh a dal sa aj so svojou matkou Helenou v Jeho mene pokrstiť. Následne ju poslal s drahocennými darmi do Jeruzalema, aby našla úctyhodný Hospodinov kríž. Cisárovná Helena prešla po svätých miestach, očistila ich od pohanských modiel a vybrala na svetlo sveta mnohé ostatky svätých. Veľmi si želala nájsť Hospodinov kríž a keďže nikto nevedel kde je skrytý, zvolala všetkých Židov a prosila ich, aby jej ukázali miesto, kde je ukrytý tento úctyhodný kríž. Keď sa začali vyhovárať, že nevedia, kde je tento kríž ukrytý, cisárovná sa im vyhrážala mučením a smrťou. Nakoniec ukázali na jedného starého Žida Júdu, ktorý vraj vie, kde je tento poklad ukrytý. No nehladiac na možné následky, nechcel Žid Júda nič prezradiť. Cisárovná ho nechala hodiť do veľkej priekopy. Keď tam bol už dlhší čas, nakoniec predsa prezradil, kde je úctyhodný kríž ukrytý. Priviedol ich na nevelký kamenitý kopec, na ktorom dal cisár Hadrián postaviť pohanský chrám a umiestnil tam modlu. Júda ukázal, že presne na tom mieste je úctyhodný Christov kríž ukrytý.

Cisárovná Helena prikázala tento pohanský chrám zbúrať. Po prečítaní modlitieb patriarchom Makáriom nad týmto miestom sa vo vzduchu začala niesť nádherná vôňa. Smerom na východ boli nájdené Christov Hrob a Golgota a neďaleko našli zakopané tri kríže a kince, ktorými bol pribitý Spasiteľ Isus Christos. Keď nevedeli určiť, ktorý je Christov kríž, stala sa nasledujúca udalosť. V tom čase tadiaľ prechádzal pohrebný sprievod so zosnulým a patriarcha Makários prikázal, aby jednotlivé kríže boli postupne prikladané k telu zosnulého. Keď sa dotkli tela práve úctyhodným Krížom Spasiteľa, ten bol Božou silou vzkriesený. Sv. Dimitrij Rostovský o tomto zázraku hovorí, že svedectvá sa v tomto smere rozchádzajú. Niektorí hovoria, že mŕtve dievča niesli pochovať a silou úctyhodného Kríža bola vzkriesená. Druhí hovoria o zosnulej vdove, ktorá prostredníctvom oživujúceho dreva ožila. Ďalší hovoria, že nejaká vdova ležala doma chorá a bola krátko pred smrťou a vtedy k nej prišli patriarcha (Makários) a cisárovná (Helena), priniesli kríže, prikladali ich ku chorej žene a keď sa dotkla úctyhodného Kríža, ihneď bola uzdravená. Iní zasa hovoria, že (v tom čase) niesli zosnulého na cintorín a priložením ho ku Krížu Hospodinovmu on vstal z mŕtvych.

Cisárovná s veľkou radosťou prijala úctyhodný Kríž, poklonila sa mu a pobožkala ho a taktiež všetci prítomní veľmoži a vojvodovia. Niektorí, pretože tam bol obrovský počet ľudí, nemali možnosť vidieť a pobožkať svätý Kríž a tak prosili, aby im ho aspoň ukázali. Vtedy Makários, patriarcha jeruzalemský, postavil sa na najvyššom mieste, pozdvihol Kríž a ukázal ho národu. Vtedy národ vyriekol: „Hospodi, pomiluj!“. A odtiaľto dostal svoj počiatok

sviatok Povýšenia úctyhodného Hospodinovho Kríža. Podľa tvrdení hagiológov, stalo sa to približne koncom mája v roku 326. V roku 335, keď bol posvätený chrám Christovho Vzkriesenia (13. septembra), bolo stanovené sviatkovať Povýšenie Hospodinovho Kríža na druhý deň, 14./27. septembra.

Cisárovná si ponechala časť úctyhodného dreva z Hospodinovho Kríža, taktiež i klince a kríž vložený do striebornej archy odovzdala patriarchovi Makáriovi na chránenie pre budúce pokolenia. Júda s množstvom Židov uveril v Christa a dal sa pokrstiť. Neskôr sa stal jeruzalemským patriarchom a zomrel mučeníckou smrťou za vlády Juliána Odpadlíka. S týmito drahocennosťami sa vrátili do Byzancie. Cisár Konštantín položil oživujúce drevo do zlatej archy a z klincov Hospodinových jeden bol hodený sv. Helenou do Adriatického mora, pri návrate z Carihradu pre utíšenie silnej búry a vlnobitia, druhý - cisár vkoval do svojej prilby, tretí - prikoval k uzde svojho koňa.

V prvej polovici 6. storočia boli tieto relikvie ukradnuté perzským kráľom Husravom pri obliehaní Jeruzalema. No zakrátko nato cisár Herakleios tieto sväté relikvie vybojoval späť a navrátil ich do Jeruzalema. Bola veľká radosť u všetkých veriach z návratu dreva z Hospodinovho Kríža, vzdávali chválu Ukrižovanému na tomto Kríži a klaňali sa Mu. Aj my Mu vzdávajme česť, slávu a poklonenie, teraz i na veku vekov, amen.

Prot. Peter Bzik

Pravda, spravodlivosť a Boží súd

Ak Boh odkladá svoj trest, tak ty neodkladaj svoje obrátenie. **(Blažený Augustín)**

Aby sme nehrešili, je potrebný strach Božieho súdu; aby ten, čo hreší, nezúfal si, je užitočná nádej Božieho milosrdenstva. **(Sv. Vasilij Velký)**

Boh je milosrdný, no aj spravodlivý Sudca, nekonečne milosrdný, no aj nekonečne spravodlivý Sudca. **(Sv. Filaret, metropolita moskovský)**

Kde nie je pravda, tam je lož a poblúdenie a nevedomosť o Bohu. **(Sv. Simeon Nový Teológ)**

Slovo na začiatok cirkevného roku - 1./14. septembra

Podľa sv. Evanjelia čítaného na deň 1./14. septembra (Lk 4, 16-22) Isus Christos začína svoje evanjeliové ohlasovanie v Galilei, odtiaľ prechádza cez Samáriu a završuje ho v Jeruzaleme. V Jeho ohlasovaní môžeme vidieť aj pripravený teologický zámer, ktorý sa prejavuje v poslanstve pre svojich nasledovníkov: pozornosť voči chudobným, dôraz na modlitbu, pôsobenie Ducha Svätého, otvorenosť spásy pre všetkých ľudí.

Isus si pre začiatok svojho verejného účinkovania vybral synagógu v rodnom meste Nazaret. Evanjelistu Lukáš spomína Isusov zvyk chodiť do synagógy. Poukazuje tým na poslušnosť Božieho Syna, ktorý vtelením a narodením berie na seba vieru, náboženstvo židovského národa a jeho predpisy, ktoré prišiel naplniť. Podľa názoru odborníkov, sobotná liturgia v synagóge začínala a končila modlitbami. Určite sa recitovalo vyznanie viery z Knihy 5. Mojžišovej 6,4, tzv. „Šema Israel“ – „**Počuj, Izrael, Pán je náš Boh, Pán jediný!**“ Potom sa čítal úryvok (tzv. „paraša“) z Tóry, to znamená z niektorej z piatich Mojžišových kníh (Genesis, Exodus, Levitikus, Numeri, Deuteronomium). Potom nasledovalo čítanie z Prorokov (tzv. „haftara“), po ktorom zaznel komentár k prečítaným textom, niečo ako terajšia homília (kázeň). Čítanie mohol prečítať ktorýkoľvek dospelý muž a ten istý predniesol aj slová povzbudení. V túto sobotu v Nazarete sa čítania z Božieho slova a jeho výkladu ujal ich rodák Isus. Úryvok Knihy proroka Izaiáša sa stal pre Božieho Syna programovým vyhlásením Jeho pôsobenia. Isus Christos aplikoval na seba proroctvo Izaiáša 60,1-2 o Mesiášovi, ktorého poslal Boh, aby hlásal Evanjelium chudobným, aby oznámil zajatým, že budú prepustení, slepým, že budú vidieť, utlačaným, že budú oslobodení a ohlásil Pánov milostivý rok. Isus Christos verejne pred svojimi rodákmi toto Izaiášovo proroctvo slávnostne vyhlasuje za naplnené a to v Jeho osobe: „**Dnes sa splnilo toto Písmo, ktoré ste práve počuli**“ (Lk 4,21). Isus sa neopiera o nejaký citát rabína (ako sa pri výklade používalo), ale vlastnou autoritou Božieho Syna vyhlasuje, že doba čakania sa už skončila. Vyhlásil sa pred rodákmi za očakávaného kráľa Izraela - Mesiáša. A toto ich následne veľmi pobúrilo, pohoršili sa nad Ním slovami: „**Vari to nie je Jozefov (tesárov) syn? A vari nežijú Jeho bratia a sestry (Jozefove deti z prvého manželstva) dodnes medzi nami?**“ Poznali Isusa totiž dobre už od Jeho detstva. Nevidelo sa im, že tento muž, ktorého videli v detstve pobehovať bosého len v košielke po ich uliciach s ostatnými deťmi by mal byť očakávaný Mesiáš, Vykupiteľ a Kráľ Izraela. Ťažko je totiž (ako hovoril aj Isus) hlásať s autoritou dôležité dejinné poslanstvo medzi svojimi rodákmi. Ktože ťa už doma vypočuje, keď ťa poznajú ako obyčajného tvrdo pracujúceho tesárovho syna? Ty a Mesiáš?! Ty a

Kráľ?! Nedaj sa vysmiať! Ako hovorí Isus: „**Proroka si všade uctia, len nie medzi svojimi rodákmi, v jeho otčine.**“ A tak pre ich nevieru nemohol u nich urobiť veľa znamení! Toto Isusovo „dnes“ zaznieva aj nám. Aj pre nás sa Isus Christos a Jeho poslanstvo stáva časom naplnenia. To „dnes“ je naším stretnutím s Christom, je naším záväzkom, ktorý nás žiada kráčať za Hospodinom. Nie až keď

deti vyrastú, nie až keď budeš mať viac času, nie až keď budeš na dôchodku, nie potom, ale dnes. Poslanie Christa a Ducha Svätého sa završuje v Pravoslávnej cirkvi, ktorá je Christovým Telom a Chrámom Ducha Svätého. Toto spoločné poslanie od času pomazania za člena Cirkvi krizmou Ducha Svätého („pečať Dara Ducha Svjataho“) združuje Christových veriach do Jeho spoločenstva s Otcom v Duchu Svätom.

Pomazanie svätou krizmou pri krste ako aj pri vysviacke do duchovného stavu je znakom zasvätenia. Nimi sa kresťania, čiže tí, čo sú pomazaní, stávajú viac účastnými na poslaní Isusa Christa a na plnosti Ducha Svätého, ktorým je kresťan naplnený, aby celý svoj život vydával „**Christovu lúbeznu vôňu**“ (2 Kor 2,15). A tak vlastne, ako nás učí svätá Pravoslávna cirkev, je aj život kresťana „pokračovaním“ a sprítomnením Christovho poslanca na Zemi. Isus sám žil ako človek na Zemi niekedy medzi rokmi 7 pr. Chr. až 30 po Chr. Potom odišiel k Otcovi. Ale znovu ožil a oživa v každom kresťanovi, ktorý sa tak stáva v istom zmysle „pokračujúcim vtelením“ Christa. Tak, ako si Isus vzal telo z Bohorodičky Márie Panny, aby konal svoje dielo; tak si dnes berie moje (naše) vlastné telo (telá), aby v ňom (v nich) ďalej konal svoje poslanie až do završenia času - do svojho druhého príchodu! Túto pokračujúcu skutočnosť Christovho vtelenia naznačuje jednak Isus, keď hovorí: „**Veru, hovorím vám: Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili**“ (Mt 25,40b); alebo „**Kto vás prijíma, mňa prijíma. A kto prijíma mňa, prijíma Toho, ktorý ma poslal**“ (Mt 10,40). Naznačuje to aj Pavol, keď vraví: „**Teraz sa radujem v utrpeniach pre vás a na vlastnom tele tak dopĺňam to, čo chýba Christovmu utrpeniu pre Jeho Telo, ktorým je Cirkev**“ (Kol 1,24). Tým sa vlastne len dovršuje Isusovo dielo v Jeho nasledovníkoch – a teda aj vo mne (v nás), ktorí šírimo Jeho náuku do celého sveta. Pravda, len s naším súhlasom.

Isus totiž ako Boh rešpektuje až do krajnosti našu vlastnú slobodu. Celé toto veľké dielo, ktorým poveril všetkých svojich učeníkov, sa zakladá na skutočne slobodnej a chcenej spolupráci človeka (teda aj nás!) s Ním na Jeho diele! Isusovo meno – v hebrejčine „Ješua“ zna-

mená v preklade „Boh zachraňuje“ – je vlastne dokonalým a výstižným popisom Isusovho poslania: priniesť ľuďom záchranu od Boha. Isus prichádza uzdraviť celého človeka a celú ľudskú spoločnosť: „telo“ i „dušu“ celého ľudstva. A v tom Mu, cez celé dejiny ľudstva, má pomáhať každý kresťan! Teda aj my (aj ja, aj ty!) máme tu a teraz pomáhať svojím životom pravoslávneho kresťana Isusovi v Jeho diele záchranu ľudstva.

-SHB-

Čo je láska (Úvaha na zamyslenie sa)

Milovať nejakého človeka znamená vidieť ho tak, ako ho vidí Boh. Väčšina ľudí je presvedčená, že láska v prvom rade znamená byť milovaný, až potom milovať. Nie je to pravda, lebo ak chceme byť milovaní, musíme najprv milovať my. Ak ľudia uvidia, že my ich milujeme, budú milovať aj oni nás.

Aurélius Augustinius hovoril, že **„mierou, akou rastie v tebe láska, rastie aj tvoja krása“**. Láska je krásou duše. Milovať znamená byť svetlom a teplom pre druhého. Nie len tvoja tvár je obrazom tvojej duše, ale aj tvoje oči sú zrkadlom duše.

Mnohí ľudia nemajú veľmi radi starých ľudí, ale láska nepozná starobu a srdce nepozná krásy. Láskové slová môžu byť krátke a ľahko vysloviteľné, ale ich ozveny sú nekonečné. Preto nesnaž sa robiť veľké veci, ale len malé, ale s veľkou láskou.

Je veľa ľudí, ktorí nevedia ako lúbiť, ale presne vedia ako raniť, aby to veľmi bolelo. Ľudia sa za svojho života obklopujú rôznymi vecami, ale toto je iba dočasné. Jedine láska v našom srdci môže byť večná. Určite všetci raz prideme do veku, keď láska znamená hľadať krásu duše, nie krásu tela. Pekné fínske príslovie hovorí, že krása je potrebná

pre svadbu, láska na celý život a každý deň. Slová jedného cirkevného dejateľa hovoria, že lásku bez kríža nenájdeš a kríž bez lásky neunesieš. Preto láska k Bohu a láska k blížnemu sú dve krídla dverí, ktoré sa nedajú otvoriť ani zavrieť samostatne. Isus Christos hovoril: **„To je moje prikázanie, aby ste sa navzájom milovali, ako som ja vás miloval“** (Jn 15, 12) A tiež iné Jeho slová majú neustále oslovovať každého kresťana: **„Podľa toho poznajú všetci, že ste moji učeníci, keď sa budete vzájomne milovať“** (Jn 13, 35). Preto sa milujme aj my, ak sme boli milovaní.

Hypodiakon Georgij Mižikár

História a vieroučný obsah sviatku Narodenia Presvätej Bohorodičky (1)

Prvým sviatkom cirkevného roka je jeden z tzv. dvanástich Hospodských a Bohorodičných sviatkov - Narodenie Presvätej Bohorodičky. Nie náhodou videli svätí otcovia a cirkevní spisovatelia v narodení dlho očakávaného dieťaťa a v duchovnom význame tohto narodenia analógiu so stvorením sveta a človeka - Bohom. Skutočne, práve v tomto okamihu, v okamihu narodenia Presvätej Bohorodičky je položený začiatok našej spásy. Spolu s narodením Bohorodičky sa začína obnova všetkého porušeného pádom prarodičov Adama a Evy, a pre samotné ľudské pokolenie sa otvára cesta k víťazstvu nad hriechom a smrťou.

Sviatok Narodenia Presvätej Bohorodičky Cirkev ustanovila pomerne skoro. O sviatku existuje zmienka už zo 4. storočia. Podľa svedectiev cirkevnej Tradície svätá apoštolomrovná cisárovna Helena začiatkom 4. storočia postavila v Palestíne chrám na počesť a pamiatku narodenia Božej Matky. O tejto udalosti rozprávajú už svätí Ján Zlatoústý a Epifanij Cyprský na východe a rovnako blažený Augustín spolu s Hieronymom Stridonským na západe. Podobne aj tvorcovia oslavných hymnov našej Cirkvi, akými boli svätí: Anatolij – patriarcha konštantínopolský (5. st.), German – patriarcha konštantínopolský (8. st.), prepodobný Ján Damaský (+780), svätý Andrej, episkop krétsky (8 st.), Jozef Studitský (9. st.) a mnohí ďalší, ktorí na tento sviatok zanechali viacero pochvalných slov, rovnako potvrdzujú túto udalosť [8].

Téma väčšiny homílií, ktoré boli napísané svätými otcami na sviatok Narodenia Presvätej Bohorodičky, sa sústreďuje najmä na to, že touto udalosťou sa začína Božie dielo na Zemi, ktoré možno nazvať jedným slovom – „spása“ [6]. Pre svoje vtele-
nie „**pri uskutočňovaní Božieho zámeru (ikonómie)**“ [5] si Boží Syn vyberá Prečistú Pannu, ktorá podľa svojho otca pochádza z kráľovského rodu Dávidovho a podľa svojej matky Anny z veľkňazského rodu

Áronovho. Predpovedaná prorokmi, zo všetkých rodov vybraná, Presvätá Deva Mária bola dcérou cnostných a spravodlivých rodičov, plodom vrúcnnej viery a modlitby, vyprosenej od Boha prestarenými a bezdetnými – Joachimom a Annou [5]. Zo suchého neplodného koreňa Jesseho dal sám Boh vzrast výhonku, ktorý mal vydať kvet - Christa. Už nastalo to priblíženie, dotyk Stvoriteľa so stvorením, ktoré sa malo zavrieť Jeho úplným zjavením sa vo svete. Nastalo zmierenie Boha s človekom a bol položený základ pre zničenie kлятby nad Adamom a Evou, ktorá sa mala dosiahnuť prostredníctvom vykúpenia [6].

Narodenie Presvätej Bohorodičky v zhode s bohoslužobnými textami je radosťou pre celý svet – „**anjelov a ľudí**“ [5], lebo z nej zažiarilo pre všetkých – „**Svetlo Pravdy – Isus**

Christos” [5]. Presväta Deva, kvôli svojej veľkej čistote a pokore, poslúžila veľkému tajomstvu spásy skrze Vtelenie Boha, lebo ona sa stala Matkou Stvoriteľa všetkých [5], chrám Boží a živé nebo, „**Svätý trón pripravený na zemi**“ [5]. Svätý Andrej Krétsky v Slove na deň Narodenia Presvätej Bohorodičky hovorí, že tento sviatok je počiatkom všetkých sviatkov.

Je dvermi k blahodati a pravde. Sviatok, v ktorom sa pre Tvorcu všetkého tvorí živý chrám. Podľa slov svätých otcov deň Narodenia Presvätej Bohorodičky je radosťou celého sveta, pretože Bohorodičkou sa celý ľudský rod obnovil a smútok pramatky Evy sa zmenil na radosť [8]. Dnes sa rodí Presväta Panna a svet sa s ňou obnovuje [5].

Svätá Cirkev v bohoslužobných piesňach sviatku oslavuje priblíženie Boha v blahodatnej jednote s ľudstvom v osobe Presvätej Bohorodičky, narodenej podľa Božieho prisľúbenia [5]. „**Dnes sa zvestuje radosť celému svetu, zaviali vetry, ohlasovatelia spásy: ruší sa neplodnosť našej prirodzenosti. Lebo neplodná Anna sa stáva matkou Panny, ktorá ostala Pannou aj po Narodení Stvoriteľa**“ [5]. Preto Boh, ako to výstižne opisujú svätí otcovia v bohoslužobných textoch, „**vosprijém chůdšeje**“ [4] (prijmúc horšie), teda naše telo, „**podast mi lučšeje**“ [3] dal mne to lepšie, čiže obnovenie a zbožštenie.

Narodenie Bohorodičky je udalosť, ktorá v skutočnosti podáva konečný duchovný výsledok celej starozákonnej histórie Izraela, no zároveň otvára cestu k Novému Zákonu. Narodenie Prečistej Panny je teda aj novým začiatkom, novým východiskovým bodom v existencii ľudského rodu a sveta. Podľa slov svätého Andreja Krétskeho Narodenie Bohorodičky je poslednou najdôležitejšou udalosťou v histórii Starého Zákona. Zároveň je „prahom“ a „dverami“ Nového Zákona, ktorého dejiny sa začínajú práve narodením Presvätej Bohorodičky ako Matky Bohočloveka, ktorý dobrovoľne prichádza na svet [1]. Narodenie Bohorodičky je stretnutím dvoch Zákonov a stáva sa prechodom zo stavu otroctva do novozákonného Kráľovstva blahodati [3].

Starý Zákon nebol schopný zsvätiť ľudí blahodatnému životu v Bohu, nemal silu zjednotiť ich so Stvoriteľom. Nemohol viesť k úplnému víťazstvu nad zlom, nemohol darovať skutočnú slobodu z moci hriechu, diabla a smrti. Zákon mohol hriešnikovi iba odkryť jeho vinu pred Bohom, zrodiť v ňom smäd po Bohu, no nebol schopný tento smäd uhasiť. Zákon dával Židom správne pochopenie toho, čo je skutočné dobro, ale nemohol im dať duchovnú silu na získanie tohto dobra. Zákon poukazoval na hlbokú priepasť zapríčinenú

pádom Adama a Evy, ktorá ležala medzi Bohom a človekom, no nebol schopný prehodit most cez túto duchovnú priepasť, zjednocujúcu človeka s Bohom. Bol vychovávateľom židovského ľudu k Bohu, ale nedával im potrebnú silu na tento duchovný rast, dozrievanie, ktoré teraz v Novom Zákone vychováva veriach k miere dospelosti, ktorou je plnosť Christa [Ef 4,13]. Zákon povolával starozákonných ľudí k životu s Bohom, no nebol týmto životom. Zákon teda nebol schopný premôcť hriech a dať človeku slobodu od moci satana a smrti. Nemohol zachrániť, no prebúdzal v ľuďoch túžbu po spásе [3].

Jerej Milan Petrisko

Použitá literatúra:

1. АНДРЕЙ КРИТСКИЙ, 1869. Гомилии на Рождество Пресвятой Богородицы. Избранные слова святых отцев в честь и славу Пресвятой Богородицы. Санкт-Петербург.
2. ФОТИЙ, ПАТРИАРХ КОНСТАНТИНОПОЛЬСКИЙ, 1998. Слово на Рождество Пресвятой Богородицы. Москва: Альфа и Омега.
3. МАЛКОВ. П. 2017. Рождество Пресвятой Богородицы. Антология святоотеческих проповедей. Москва: Никея. ISBN 978-5-91761-777-0.
4. МИНЕЯ МАРТЬ, 1893. Киев: Киево-Печерская Лавра. 261 с.
5. МИНЕЯ СЕПТЕМВРІЙ, 1893. Киев: Киево-Печерская Лавра. 146, 147, 148, 151, 152, 166 с.
6. СКАБАЛЛАНОВИЧ, М. 2004. Рождество Пресвятой Богородицы. Киев: Издательство Пролог. ISBN 966-8538-03-X
7. ТВОРЕНИЯ ПРЕПОДОБНОГО ИОАННА ДАМАСКИНА, 1997. Христологические и полемические трактаты. Слова на Богородичные праздники. Слово на Рождество Пресвятой Богородицы. Мартис: Православный Свято-Тихоновский богословский институт. 253 - 259 с. ISBN 5-7248-0044-6.
8. ШИМАНСКИЙ, Г. 2002. Литургика. Москва: Московская духовная академия. ISBN: 5-900249-37-9.
9. ЮСТИН ПОПОВИЧ, 2016. Церковь Всех Святых. Пресвятая Богородица в Церкви. In: Вестник Германской Епархии Русской Православной Церкви за границей. Мюнхен: Издание обители преп. Иова Почаевского, 2016, no. 4, с. 4-13. ISSN 0930 – 9039.

Rozvážnosť

Nikdy nezačínaj nijaké dielo skôr ako pouvažuješ o ňom, zjednotiac sa s Bohom modlitbou. **(Sv. Dimitrij Rostovský)**

Rozvážnosť je spoľahlivé pochopenie Božej vôle v každom skutku. **(Sv. Ján Lestvičnik)**
Modlite sa, aby vám daroval Boh blahodať všetko jasne vidieť a rozumieť, aby ste mohli spoľahlivo rozlišovať, čo je dobro a čo zlo. **(Sv. Antonij Velký)**

Čo hovoríme alebo konáme bez modlitby, to neskôr sa ukáže ako buď chybné, alebo škodlivé a bez nášho vedomia usvedčuje nás skutkami. **(Sv. Marek Askéta)**

Dokonalí vedia, aká myšlienka prichádza z vlastného vedomia, aká od Boha a aká od démona. **(Sv. Makarij Velký)**

Duševné dojatie je darom Hospodinovým (9)

Takto svätí otcovia, predložiac prostriedky k zahladeniu hriechov, zároveň chceli pripomenúť, že kresťan by sa nemal spoliehať na svoje dobré skutky, ale neustále súdiť seba samého a nezmyšľajúc vysoko (nebyť namysleným), neustále prebývať v kajúcich citoch a rozpoloženiach. Odsúdenie seba samého a z neho vychádzajúce ustavičné pokánie rodí plač, duševné dojatie a pokoru. Toto sa objasňuje samotnou podstatou pokánia. Pokánie sa živí úvahami o pravdách viery, obzvlášť však úvahami o nepostihnuteľnej láske Božej k človeku a o smrti; z druhej strany pokánie je obrátené na skúmanie a kusovanie vnútorného človeka, na srdce, kde sa začínajú a tvoria a odkiaľ aj vychádzajú rôzne motívy ľudskej činnosti. A preto z jednej strany čím sa človek hlbšie ponára do učenia o Bohu, čím zhodnejšie a jasnejšie si predstavuje požiadavky zákona Evanjelia, tým radostnejšie a sladšie stávajú sa pre neho úvahy o predmetoch viery, obzvlášť o láske Božej, a tým ideálnejšie, vyššie a svätejšie stávajú sa pre neho požiadavky evanjeliovej morálky; a z druhej strany čím pozornejšie a hlbšie preniká človek do svojho srdca, tým jasnejšie vidí jeho nečistotu, nedokonalosť svojho správania, vidí vzdialenie sa života od evanjeliových ideálov a tým viac udivuje sa hĺbke pádu človeka a poškodeniu jeho prirodzenosti. Takéto zmyšľanie o Bohu a poznanie seba samého rodí spasiteľný plač, duševné dojatie a pokoru. Keď prorok Izaiáš videl Boha sedieť na vysokom a vyvýšenom tróne, povedal: „**Beda mi, som stratený, lebo som mužom nečistých perí a bývam uprostred ľudu nečistých perí, pretože Kráľa, Hospodina mocností videli moje oči**“ (Iz 6, 1,5). Sv. Ján. Lestvičník o plaču a duševnom dojatí hovorí: „**Uvažujúc o vlastnosti duševného dojatia, dívím sa tomu, akým spôsobom plač a takzvaný zármutok obsahujú radosť a potešenie podobne ako med spočívajú v plástoch. Čo z toho plynie pre nás ako poučenie? To, že takéto dojatie je naozaj darom Hospodinovým. Vtedy v duši nieta telesnej slasti, pretože Boh potešuje skrúsených srdcom skrytým spôsobom**“ (Lestvica, Slovo 7, 49, s. 112-113).

Pravoslávna cirkev blahoslavi v osobách prepodobných takých askétov, ktorí boli známi neustálym plačom nad svojimi hriechmi; ona ich blahoslavi podľa slov Isusa Christa: „**Blažení, ktorí žalostia, lebo oni budú potešení**“ (Mt 5, 4). Takým bol napr. starec Dioskor, ktorý na otázku učeníka: Nad čím plačeš?, odpovedal: Plačem nad svojimi hriechmi. A keď ten namietal: Ty nemáš hriechy, Dioskor povedal: Uistujem, ťa, syn môj, že keby som mohol vidieť svoje hriechy, bolo by málo ešte troch alebo štyroch, aby ich oplakali. O prepodobnom Arsenijovi Veľkom sa hovorí, že počas svojho života, zaoberajúc sa ručnými prácami, mal šatku na prsiach z dôvodu slz, ktoré padali z jeho očí. Starec Pimen, keď počul, že už

spočinul, zaplakal a povedal: Blahoslavený si, starec Arsenij, že si oplakal seba v tomto svete (jeho pamiatka je 8. mája). Takým bol aj prepodobný Efrém Sýrsky. Plakať pre neho, píše o ňom sv. Gregor Nysský, bolo to isté, čo pre iných dýchať vzduch; deň a noc prelieval slzy. Sám sv. Efrém o sebe hovorí: „Keď sa ukladám k odpočinku, Tvoja láska k ľuďom, Pane, prichádza

mi na myseľ a ja vstávam uprostred noci, aby som Ti dakoval, avšak spomienka na hriechy ľaká ma a ja začínam sa rozplývať v slzách, pripravený dokonca padnúť duchom, ak by ma polomŕtveho nepoponáhľali sa posilniť lotor, mýtnik, hriešnica, Kanaánka, žena trpiaca na krvotok, Samaritánka. Sužuj sa, moja duša, sužuj sa nad tými blahami, ktoré si prijala od Boha a zahubila. Sužuj sa nad zlými skutkami, ktoré si urobila. Sužuj sa nad všetkým tým, čím Boh prejavil svoju veľkú zhovievavosť k tebe. Príďte, bratia moji, príďte, sluhovia Christovi, budeme sa sužovať srdcom a nariekať pred Ním deň a noc. Príďte, budeme premýšľať o onom strašnom a hroznom súde a o nasledujúcom potom našom odsúdení“. Sužovanie či skrušenie svätého Efréma vo všetkej svojej hĺbke nebolo skrušením akejsi náhodnosti; jeho slzy tiekli zo srdca plného lásky k Hospodinovi i nádeje na Spasiteľa. Jeho slzy boli slzami sladkého duševného dojatia. Preto, ako hovorí sv. Gregor, tvár Efréma prekvitla a žiarila radosťou, keď z jeho očí liali sa potoky sĺz. Preto ho Cirkev oslavuje ako veľkého činiteľa a učiteľa pokánia. Všetky jeho diela sú preniknuté myšlienkou o nevyhnutnosti pokánia, ku ktorému neprestajne vyzýva všetkých svojich učeníkov; vyzýva aj nás dnes žijúcich v tomto svete. Bude pre nás veľmi poučné a užitočné vhlbiť sa ešte do jeho niekoľkých myšlienok.

„Pristúp, hriešnik, uzdrav sa bez námahy. Zhoď zo seba bremeno hriechov, prines modlitbu a zmáčaj slzami zahnívajúce rany. Lebo tento nebeský Lekár ako dobrý, slzami a vzdychmi uzdravuje rany. Pristúp, hriešnik, k dobrému Lekárovi, prines slzy - to je najlepší liek. Lebo to je aj milé nebeskému Lekárovi, aby každý vlastnými svojimi slzami uzdravoval seba a prišiel k spáse. Tento liek nie dlhotrvajúco pôsobí a nie postupne zaceluje ranu, ale uzdravuje ňu hneď. Lekár očakáva to, aby videl tvoje slzy; pristúp a neboj sa. Ukáž Mu ranu, prinášajúc spolu aj liek - slzy a vzdychy“ (Prep. Efrém Sirin, Besedy. Moskva 2003, s. 132).

„Hľadte, aby nikto nehovoril: Veľa hriechov som napáchal, nieto pre mňa odpustenia. Kto takto hovorí, nevie, že Boh je Boh kajúcnikov, prišiel na Zem kvôli trpiacim a povedal: „Radosť býva pred anjelmi Božími nad jedným hriešnikom, ktorý činí pokánie“, a ešte: „Neprišiel som volať spravodlivých, ale hriešnych kajať sa“ (Lk 15, 10; 5, 32). Ozajstné pokánie však spočíva v tom, aby (hriešnik) zanechal hriech a znenávidel ho, podobne ako ten, ktorý povedal: „Nenávidím lož, mám ju v ošklivosti“, a ešte: „Prisahal som a dodržím, že budem Tvoje spravodlivé práva ostriať“ (Ž 118, 103, 106). A vtedy Boh s radosťou prijme toho, kto prichádza k Nemu.

No hľadte, aby vo svojej trúfalosti nikto nehovoril: „Ja som nezahrešil“. Kto takto hovorí, je slepý, zatvoril oči, sám seba klame a nevie ako okráda ho Satana aj v slovách, aj v skutkoch, buď cez sluch, alebo cez oči, alebo cez hmat, alebo cez myšlienky. Lebo kto sa môže pochváliť, že má nevinné srdce a všetky zmysly čisté? Nikto nie je bez hriechu, nikto nie je čistý od poškvŕn, nikto z ľudí nie je úplne bez previnenia (viny), okrem Toho jediného, ktorý súc bohatý, schudobnel pre nás (por. 2 Kor 8, 9). On jediný bezhriešny, zobral na seba hriech sveta, chce, aby všetci ľudia boli spasení, nemá záľubu v smrti hriešnikov, ľudomilný, všemocný, Spasiteľ všetkých ľudí, Otec sirôt, Sudca vdov, Boh kajúcich sa, Lekár duší a tiel, nádej beznádejných, prístav zmiataných, pomoc bezmocných, cesta života, volajúci všetkých k pokániu a neodvracajúci sa od nikoho z kajúcnikov. K Nemu sa obrátíme aj my; pretože všetci hriešnici, ktorí sa obrátili k Nemu, získali spasenie.

Preto aj my, bratia moji, nebudeme upadať do zúfalstva vo svojom spasení. Zhrešili sme? Učiniť pokánie. Tisíckrát sme zhrešili? Tisíckrát prinesieme pokánie. Boh sa raduje z každého dobrého skutku, hlavne však z kajúcej duše: lebo celý sa skláňa k nej, prijíma ju vlastnými rukami, hovoriac: **„Podťe ku mne všetci, ktorí sa namáhate“** (Mt 11, 28), lebo

„kto prichádza ku mne, nevyhodím ho“ (Jn 6, 37) (Prep. Efrém Sirin, cit. dielo, s. 247-248).

Hľa, aké spasiteľné plody prináša nám ozajstné pokánie! A skutočne, ono nás očisťuje od smrtonosného jedu hriechu, ktorý prenikol do našej prirodzenosti.

Na záver nech nás ešte povzbudí utrenná modlitba čítaná kňazom na začiatku utrene: **„Hospodine Bože náš, ktorý si ľuďom cez pokánie daroval odpustenie, a ukázal nám príklad odpustenia, poznania a vyznania hriechov cez pokánie proroka Dávida, Ty sám, Vládca, zmiluj sa podľa svojho veľkého milosrdenstva nad nami, ktorí sme upadli do mnohých a ťažkých hriechov, a podľa množstva svojich zľutovaní očisti naše nepravosti. Lebo Tebe sme zhrešili, Hospodine, ktorý poznáš neznáme a skryté ľudského srdca a jediný máš moc odpúšťať hriechy. Srdce čisté stvoril si v nás, Duchom statočným nás posilnil a radosť svojho spasenia si nám zjavil. Neodvracaj od nás svoju tvár, ale ako dobrotivý a ľudomilný dovol, aby sme až do posledného nášho vydýchnutia prinášali Tebe obeť spravodlivosti a dary na Tvojich svätých žertvenníkoch.**

Milosťou a zľutovaním a ľudomilnosťou jednorodného Tvojho Syna, s ktorým si velebený, s presväтым, blahým a životodarným Tvojím Duchom, teraz i vždy až na veky vekov. Amen“ (Modlitba utrenná 10. na utreni).

Prot. Peter Kormaník

NECH SA VÁM STANE PODĽA VAŠEJ VIERY (Výklad sv. Jána Zlatoústeho)

„Keď Isus odtiaľ odchádzal, išli za Ním dvaja slepci, hlasno volali a hovorili: Zmiluj sa nad nami, syn Dávidov! A keď vošiel do domu, slepci pristúpili k Nemu. A Isus im hovorí: Veríte, že to môžem urobiť? Oni Mu hovoria: Áno, Pane. Vtedy sa dotkol ich očí a povedal: Nech sa vám stane podľa vašej viery“ (Mt 9, 27-29).

Keď na nich kládol svoje ruky, hovoril: nech sa vám stane podľa vašej viery. Robí tak, aby posilnil ich vieru a ukázal, že oni sami sa podieľali na svojom uzdravení, a zároveň aj svedčil, že ich slová boli úprimné. On nepovedal: nech sa vám otvoria vaše oči, ale hovoril: nech sa vám stane podľa vašej viery.

To isté hovorí aj mnohým iným, ktorí za Ním prišli, aby prv, než uzdraví ich telesné choroby, odhalil ich srdečnú vieru a cez to uzdravených učinil skúsenejšími, a v druhých vzbudil väčšiu horlivosť k dobru. Urobil tak aj pri ochrnutom. Prv, než telu vrátil silu, ochrnutému pozdvihuje dušu hovoriac: „**Dúfaj, dieťa, odpúšťajú sa ti hriechy**“ (Mt 9, 2). Tiež, keď vzkriesil dievča, vzal ho za ruku a prikázal, aby mu dali jesť (Mk 5, 41, 43; Lk 8, 54-55), ho naučil poznať svojho Dobrodinca; podobne postupoval aj pri stotníkovi, keď všetko pripísal jeho viere (Mt 8, 13).

Rovnako aj učeníkov, keď ich zachraňoval pred búrkou na mori, ich prv zbavil malovernosti (Mt 8, 26). Tak aj tu: hoci poznal ich skryté myšlienky prv než ich vyslovili, no preto, aby aj u druhých vzbudil rovnakú horlivosť, odhaľuje ich aj druhým uzdravením, ukazujúc ich skrytú vieru.

Zdroj: <http://bible.optina.ru/new:mf:09:29>

Z ruského jazyka preložil: **prot. Marek Ignacik**

Viera a dobré skutky

Viera bez skutkov a skutky bez viery budú takisto odsúdené. Aby viera bola spasiteľná, vyžaduje sa život podľa viery. Lebo „**viera bez skutkov je mŕtva**“ (Jk 2, 26) a teda nespôsobila doviesť človeka do večného života. Ak si želáš byť spasený vierou, miluj Toho, v koho veríš. (**Filaret, metropolita moskovský**)

Živý príklad svätého života

(o. Peter Cuper (1928- 2010))

Ak je potvrdením svätosti človeka popri príkladom kresťanskom spôsobe života, veľkej úcte veriacich aj nejaký konkrétny zázrak, u otca Petra máme hneď jeden veľký. Svätá pravoslávna viera rozkvitla ako krík na púšti v malom mestečku Stropkov, v meste, kde naše pradedovské pravoslávie bolo cez násilnú úniu zlikvidované biskupom Josipom de Camelisom v roku 1692. V meste, z ktorého boli vytláčani pôvodní Rusíni, a ktoré sa na 300 rokov (1646- 1946) stalo centrom latinizácie a katolizácie karpato-ruskeho pravoslávneho sveta.

Áno, chceme napísať pochvalné a ďakovné slovo nášmu drahému **otcovi mitro-fornému protojerejovi Petrovi Cuperovi** za jeho mimoriadnu oddanosť, obetavosť a vytrvalosť pri hlásaní Božieho slova počas jeho 60 ročného pôsobenia v Stropkove.

Otca Petra si pamätáme ako človeka neochvejnej viery v Božiu pomoc v diele obnovy pravoslávia v našich krajoch. Vysoko si ctíť ruskú duchovnú misiu v monastieri v Ladomirovej a duchovný odkaz mníchov, ktorých osobne poznal od svojho detstva. Zvlášť svojho duchovného učiteľa o. archimandritu Sávu, o. archimandritu Andreja Kolomackého a o. igumena Ignatija Čokinu, ktorého navštevoval a podporoval. Otca archimandritu Olega Ivanova dochoval na fare v Stropkove a získal od neho veľa užitočných rád.

Vieroučné rozdiely medzi nami a rímskymi katolíkmami a históriu únie vysvetľoval veľmi jasne a názorne, no zároveň s citom a láskou. Vytvoril nádherné poučné nástenky, ktoré podnes nemajú obdobu. Vyzdvihol pravoslávne učenie mnohých západných svätcov a pápežov do tzv. Veľkého rozkolu v Cirkvi v roku 1054. Získal si úctu aj mnohých katolíckych a gréckokatolíckych kňazov i mnohých Stropkovčanov- katolíkov, podľa slov sv. apoštola Pavla, že máme mať dobré svedectvo aj od tých, ktorí sú mimo našej Cirkvi. Samozrejme, boli veľkí protivníci a nepriatelia pravoslávia, čo sme najviac pocítili v rokoch 1968-69 a 1990. Práve vtedy, v ťažkých časoch, otec Peter nemalou mierou a veľmi konkrétne pomohol pri záchrane cirkevných obcí v Stropkove a jeho okolí, vo Svidníku spolu s o. Jánom Liptákom a v Bardejove s o. Jánom Lakatom.

Otec Peter mal tiež obdivuhodnú nádej, ktorú dokázal vliať iným a mnohých potešil v ich osobných bolestiach a trápeniach aj v krátkych rozhovoroch, prijatím na fare či rozhovoroch v chráme a pri chráme. Mal lásku a vedel ju vždy prejavíť aj k najbližším, k neznámym, ba aj k nepriateľom, čo niekedy mohlo pôsobiť seba ponižujúco; bolo v

tom však cítiť dôstojnosť a pravú kresťanskú pokoru - lepšie vyjadrené slovom smirenije. Ak sa stalo, že sa na niekoho pre niečo nahneval, veľmi rýchlo sa uklánil a prejavil milosť a dobrotu.

Nebol vôbec zlopamätlivý a ľahko odpúšťal aj tie najväčšie urážky a hrozby od ľudí. Je na to mnoho príkladov z osobného i cirkevného života. Po rokoch

Foto - metropolita Lavr, prvohierarcha RPC v zahraničí a prot. Peter Cuper - návšteva chrámu v Stropkove (2005)

ho prosili o odpustenie aj tí miestni obyvatelia, ktorí jemu i rodine ublížili kvôli pravoslávnej viere.

Milostivý Boh mu dal aj dar modlitby za nemocných, nešťastných a démonmi trápených ľudí. Mnohí pravoslávni i nepravoslávni z vďačnosti za duchovnú pomoc šíрили úctu k pravoslávnej viere a Boh tak umlčal klebety neprajníkov. Otca Petra milovali najmä prostí úprimne veriaci ľudia, pretože mal pre každého dobré slovo a vážil si všetkých ľudí. Aj rôznych žobrákov, ktorí často prichádzali po malú almužnu. Cigáni na sviatky prichádzali a vyhrávali, aj tým niečo dal a úctivo sa s nimi bavil. Otec Peter si nepotrpel na vznešených rečiach a panských spôsoboch, aj keď bol mimoriadne vzdelaný, sčítaný, všeobecne rozhladený a navyše technicky zručný.

Boh mu dal múdrosť ako sv. Šalamúnovi, mal dar rozvahy a úsudku, vedel dobre poradiť i v ťažkej situácii. Nikdy nenakladal na človeka ťažšie bremeno, aké ten mohol poniesť.

Otec Peter mal prirodzený optimizmus posilnený Božou blahodaťou, ktorú získaval každodenným slúžením sv. Liturgie a večerne. Bohoslužby slúžil s veľkou láskou a vážnosťou a nič iné preňho nebolo prednejšie ani dôležitejšie. Vrazil, že spočiatku neslúžil Liturgiu každý deň, potom však začal, a všetky ťažkosti znášal a prekonával s Božou pomocou ľahšie. V osobnom a rodinnom živote zvládal trpezlivo aj rôzne pokušenia a démonské útoky, všetko s veľkou oddanosťou Bohu ako spravodlivý a trpezlivý Jób. Boli útoky aj od cudzích i svojich, no Boh všetko obrátil na dobro. Často vrazil: „Ja sa starám do polnoci (do večera) a po polnoci Hospod' Boh!". Všetko odovzdal Bohu a ráno už o 4. hodine vstával, aby o 5.00 začal proskomídiu, na ktorej spomínal mená blízkych, priateľov a tých, čo prosili o modlitby, mnohých aj celé týždne, mesiace a roky. Počas toho prichádzali ľudia na modlitbu a spoveď.

Otec Peter ľúbil aj deti a milo jednoduchým spôsobom ich učil náboženstvo. On to vedel krásne podať, akoby hovoril rozprávku. Kázne otca Petra boli veľmi poučné, rád pripomínal cnosti lásky, milosrdenstva a odpustenia na príklade svätých. Veľa učil históriu Cirkvi, obranu pravoslávnej viery, z jeho slov bolo cítiť príchť večnosti a Kráľovstva nebesného.

S hlbokým presvedčením si dovoľme povedať, že svojím príkladom, iniciatívou a modlitbou otec Peter pomohol mnohým upevniť sa v pravoslávnej viere nielen v Stropkove, ale aj po celom Slovensku. Mnohých inšpiroval ku kňazskej službe, lepšiemu, duchovnému spôsobu života. Oplyvnil aj celú at-

mosféru v meste Stropkov, pravoslávne kresťanstvo sa tam stalo nielen akceptované, ale aj veľmi rešpektované a vážené a dnešný nový chrám Položenia Rízy Presvätej Bohorodicy je hojne navštevovaný na denných bohoslužbách a veriaci naďalej prichádzajú teraz už k hrobu drahého otca Petra, kde je cítiť dotyk s večnosťou a hrejivé objatie jeho lásky a modlitby za nás.

Za mnohých pravoslávnych duchovných staršej, strednej a mladšej generácie i za všetkých pravoslávnych veriacich, ktorí ho mali radi, chceme vyjadriť veľkú vďačnosť Bohu za otca Petra Cupera a budeme sa snažiť pokračovať v diele, ktoré on a jemu podobní duchovní začali na slávu Božiu i svätého Pravoslavia.

Prot. Jakub Jacečko

Poučenie o Božom slove

Kto má Bibliu, tomu môže priniesť veľký úžitok a veľkú útechu. Často jeden pohľad na túto svätú knihu pozbavuje nás už ochoty k hriechu. Čo telesný pokrm pre udržanie našich síl, to čítanie Písma pre dušu. Ako človek je dvojaký, tak aj pokrm je dvojaký: telo má svoj pokrm a duša – dogmy viery a zbožnosti i mravnosti i nazeranie (meditáciu). Nesužuj dušu hladom počúvania Božieho slova, ale oži ju. Nie telo je vinové v našich hriechoch, ale duša. **(Sv. Ján Zlatoústý)**

Čítanie Žaltára krotí vášne a čítanie Evanjelia spaľuje trnie našich hriechov, lebo Božie slovo je „stravujúci oheň“ (2 Mjž 24, 17; 5 Mjž 4, 24). Táto kniha je matka všetkých kníh, takže ona je modlitba nad modlitbami a je poradca do nebeského Kráľovstva, privádza ľudí na Zemi k pravému rozumu a urobí vidieť Boha srdcom ešte v tele. **(Sv. Parfenij Kyjevský)**

Čítanie s bdením a častými poklonami osvieti tvoj um a ty nebudeš sa podobať na mŕtvolu. **(Sv. Izák Sýrsky)**

Vplyv života rodičov na život detí (2)

Predstavme si však príjemný obraz rodiny, plnej pravej zbožnosti. Manželia, ktorí dôstojne prijali vence v tajine manželstva a posväcujú svoj sviatostný život, dávajú svojim deťom život so zárukou prirodzených a mravných síl. Rodičia, verní napomenutiam svedomia, evanjeliovým prikázaniam, ustanoveniam Cirkvi, svojim povinnostiam v spôsobe verejného života, svojím príkladom upevňujú duch zbožnosti nielen u detí, ale aj u domácich členov rodiny, dokonca vo všetkých tých, s ktorými majú styky. Deti takýchto rodičov, naplnení láskou k nim, úcty, oddanosti, ochotne sa podriaďujú ich vôli, veria ich napomenutiam, pokorní ich poučeniam. Bez námahy, bez osobitých cudzozemských poháňáčov sú vychovávaní podľa pravidiel zbožnosti. A to nie je všetko, dobrý život rodičov slúži pre nich nielen ako vedenie, ale aj ako ochrana na ceste cnosti. Myšlienkou, že ten alebo iný skutok protiviaci sa zbožnosti môže uraziť otca alebo matku, zadržia sa od tohto skutku mladíka – syna zbožných rodičov. Dobré pravidlá a presvedčenia rodičov sú pre neho sväté a v dospelosti v jeho samostatnom a nezávislom živote on ich chráni do ich smrti a ukladá svojim deťom, potomkom, aby ani oni nenarušovali ich a neponižovali svoje pokolenie správaním nesúhlasným s pravidlami pravej kresťanskej zbožnosti.

Je pravda, že bývajú aj také prípady, keď zbožným rodičom ich deti ovplyvňované zlým spoločenstvom zapríčiňujú súženie svojim správaním; podobne ako aj deti pochádzajúce od hriešnych otcov a matiek podľa osobitného pôsobenia na nich Božej blahodate, stávajú sa ľuďmi dobrými a zbožnými. No to sú však výnimky. A pritom títo z väčšej časti blúdiace deti zbožných rodičov skôr alebo neskôr vracajú sa na pravú cestu; semená dobra vložené do nich v detstve rastú v nich a prinášajú svoj plod; presne tak ako aj trnie hriechov zapadajúce do duše od samotných raných rokov v domácom spôsobe nezriedka rozrastá sa, potláča zo svojej strany blahodátne napomenutia a zbožné rozporenia vznikajúce v našej duši; a je potrebné veľa námahy a práce, aby sa dalo ich vykoreniť a aby zvíťazilo dobro v prevahe nad zlom.

Taký dôležitý je vplyv života rodičov na život ich detí.

Chápajúc túto pravdu, ľudia už oddávna uvažovali o rôznych prostriedkoch k tomu, aby pozbavili deti od pohoršenia života svojich rodičov. Sú moralisti, ktorí odporúčajú rodičom aspoň pri deťoch nerobiť a ani nehovoriť nič pre nich pohoršujúce. Prostriedok pre cieľ je síce chváľitebný, ale nie spoľahlivý. Iní rodičia sami vychovávajú svoje deti v úplnom oddelení od seba a nezriedka, a to len v určené minúty dovoľujú im byť v ich prítomnosti. Akí polutovaniahodní rodičia! Pozbavujú seba svätých a veľmi

prijemných duševných citov, aké sú známe aj matkám z rodu nerozumných bytostí. Títo oddávajú od seba veľmi silné pohnútky k mravnosti, aké sú schopné dávať svätosť a nevinnosť detského veku; nevážia si, nechránia vo svojich očiach ten najvyšší dar Boží, akým Hospodin požehnal ich manželský zväzok. Ešte v istom zmysle možno prijať také ospravedlnenie otca k deťom, keď otec – pracujúci v štátnom záujme - je oddaný službe pre blaho otčiny; no nikdy a ničím

nemožno ospravedlniť takéto oddialenie od svojich detí matky, ktorej základná povinnosť jej zverená Bohom a prírodou - chrániť svoje deti ako zreničku svojho oka. Poľutovania sú hodné aj deti takých rodičov! V otcovskom dome žijú ako cudzinci; vo vlastnej rodine sú vychovávané ako nevlastné deti, ako siroty; hoci majú otca a matku, nepociťujú rodičovské láskyplnosť a neodplácajú im za túto láskyplnosť svojou nežnosťou, svojou ochotou, svojou čistou, anjelskou láskou; oni dokonca ani nepoznajú tieto city, spoločné pre všetky živé bytosti.

Boli ľudia, ktorí ponímajúc mravné poruchy im súčasných spoločností, aby pred nimi uchránili mladé pokolenia, stanovili, aby deti boli úplne vykazované z rodičovských domov počas ich výchovy. Kvôli tomu boli budované osobitné inštitúcie. Samozrejme, boli to najlepšie a veľmi blahodarné ustanovizne. Avšak bez predbežnej dobrej dispozície srdca detí v rodičovských domoch pri všetkej snahe buď vôbec nedosahujú svoj cieľ, alebo dosahujú ho iba na polovicu. Lebo predstavme si dokonca, že náказа sveta nepreniká do týchto ústavov čistoty a nevinnosti, že tu, v srdciach detí, spolu so svätými pravidlami viery nezakoreňujú sa svetské predsudky, márnivé obyčaje, ctibažnosť, láska k prepychu, predstavme si, že tu vo všetkom je možná dokonalosť, že nič neprístojné, márnivé, tým viac nečisté tu nemôže mať prístup. No tieto mladé bytosti tu vychovávané, či azda navždy majú ostať tu zatvorené? Či nemajú aj oni, po uplynutí istej doby ich života, byť vyslaní do toho spoločenstva, z ktorého boli vytrhnutí? Nezaveje na nich a nezasiahne ich v tom čase svet svojím skazonosným dychom? Nevezmú v tom čase svoju podmanivú silu nad ich čistými srdcami jeho klamlivé pokušenia, jeho módy, tú tvrdosť ducha, tú pevnosť rozumu, tú silu vôle, s ktorými by mohli vstúpiť do boja s týmito pokušeniami a vyjsť z tohto boja ako víťazi?... Nie, pri všetkej našej dôležitosti k podobným výchovným zariadeniam musíme uznať, že ony sami nepostačujú na to, aby sa dosiahlo mravné zlepšenie v budúcich ľudských pokoleniach! K tomu je potrebný najspôhlivejší a veľmi silný pro-

striedok v zlepšení života ľudí súčasného pokolenia. Všetci ľudia žijú napodobňovaním a viacej od iných milujú napodobňovať neskúsené deti. Sú schopní napodobňovať všetko to prekrásne, obzvlášť keď vzor dokonalosti predstavuje sa im v bytostiach nimi milovaných a ctených. A tak nech nielen bezúhonný, ale aj zbožný život rodičov bude vždy pre nich otvorený a toto bude pre nich tou najlepšou školou zbožnosti. Nech syn vidí, ako jeho otec s pohrdaním odstrkáva ruku prinášajúcu mu nezaslúžený dar a s láskou rozprestiera svoju ruku k núdznemu, aby mu podal milodar; nech on vie, že jeho otec vždy je spokojný so svojím, jemu určeným od Boha postavením a vždy verne plní svoje spoločenské slúženie; nech vždy nachádzajúc sa pred očami rodičov, nikdy v nich nepozoruje ani hnev, ani nepriateľstvo, ani skúposť, ani utrácanie; nech ich domy budú otvorené iba pre ľudí čestných a zbožných, schádzajúc sa nie pre prázdne reči, tým menej pre hlučné zábavy a roznečujúce hry, ale pre kresťanské spoločenstvo a bratskú lásku, pre skromné, úprimné a rozumné besedy o veciach rodinných, hospodárskych, o predmetoch poznania, viery a zbožnosti. Nech rodičia nikdy nezabúdajú na svoju svätú povinnosť začínať a končiť každý darovaný im od Boha deň spoločnou modlitbou so všetkými svojimi deťmi; nech vo sviatočné dni hľadajú nie pôžitky a zábavy v márnivých svetských veseliciach, ale ozajstnú duševnú útechu počas kresťanskej bohoslužby, sebazoznávania a sústredenia všetkých svojich myšlienok na predmety spasiteľné pre dušu v Božích chrámoch.

Keď matka kresťanka obklopená svojimi deťmi, v nočnej tíšine pred ikonou Spasiteľa, v matnom trblietaní sa lampy, so zapáleným svietnikom viery a lásky v srdci vykonáva svoju večernú modlitbu, vtedy sám Svätý Duch prihovára sa vzdychaním nevysloviteľným (por. Rim 8, 26) o šťastí a zbožnosti jej detí; nebeskí anjeli, ktorým Boh prikázal chrániť deti, neviditeľne obklopujú túto zbožnú rodinu a spolu s ňou svoju modlitbu za neho prinášajú k Božiemu prestolu, i milosrdný Boh počúva ich a ukazuje týmto deťom blahú cestu života – cestu cti a spravodlivosti, cestu ozajstnej statočnosti. Taký je ozajstný prostriedok k zlepšeniu (skvalitneniu) budúcich pokolení! Nie vzdialenie od detí pokušenia, ani nie oddelenie ich samotných od pokušenia, ale očividná skúsenosť oslavy zbožnosti nad pokušením - hľa, čo ich môže pripraviť k boju a k víťazstvu všade sa rozliehajúcich svetských pokušení. Naozaj zbožná kresťanská rodina, neodávajúca sa pokušeniam a predsudkom sveta, ktorý leží vo zle (por. 1 Jn 5, 19), ale ustavične nasledujúc cestu viery a svedomia, to je tá najlepšia a dokonca neporovnateľná škola pre prípravu ľudí dôstojných svojej ľudskej a dokonca kresťanskej dôstojnosti; bez toho nijakí vychovávateľa, nijaká výchova nevzdelávajú ľudí lepších ako dnešné pokolenie; pritom samotné najlepšie vzdelanie bude nie prvým prostriedkom pre deti k zlepšeniu ich mravov, avšak iba ľahkou príručkou. Iba z tejto školy, zo zbožnej rodiny môžu vyjsť ozajstní patrioti, múdri vodcovia, chabí vojaci, neziskuchtiví sudcovia, statoční občania, dobrí otcovia, nežné matky – slovom ozajstní kresťania.

Zdroj: O vlijaniji žizni roditelej na žizň ditej.

Do tlače z ruského originálu pripravil: **BVK**

TAJOMSTVO PRVOTNÉHO RAJA (2)

Úlohy v prvotnom Raji

Súdiac podľa všetkého, v prvotnom Raji bolo pred človeka postavených mnoho úloh. Najmä je povedané: „**Nech vládne nad morskými rybami, nebeským vtáctvom, dobytkom, nad celou zemou a nad všetkými plazmi, čo sa hýbu po zemi**“ (1 Mjz 1, 26).

Na vládu treba byť spôsobilým a vedieť ako riadiť.

Svet živých bytostí neprebýval v chaose alebo ničení slabších silnejšími. Svet bol iný, zliaty s blahodaťou Svätého Ducha. Nebola smrť, ani dravosť. Poriadok a harmónia boli udržiavané činnosťou človeka ako koruny Božieho tvorenia. Pokiaľ človek zachovával jednotu s Pánom, na svet sa cez človeka vylievalo svetlo Božej blahodate, ktoré cele bytie oduševňovalo.

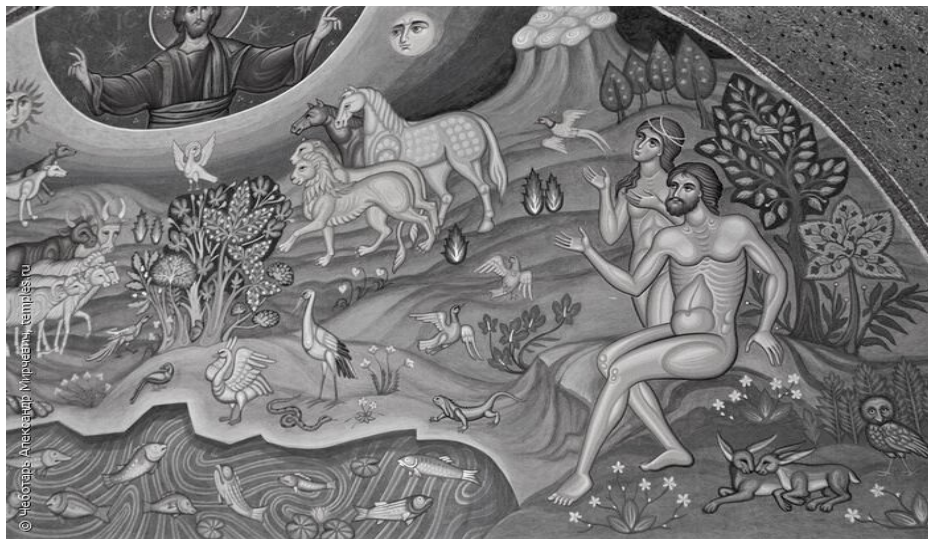
Svätý Makarios Veľký nám poodhaľuje tajomstvo: „**Nepriateľ Adama oklamal a tak nad ním získal vládu, odňal mu moc a sám sa pomenoval kniežatom tohto sveta. Na začiatku bol za knieža tohto sveta a viditeľného pána ustanovený človek. Neprekonal ho žiadny oheň, netopila žiadna voda, neškodili mu ani zvieratá, nepôsobil na neho ani jed jedovatých živočíchov. Až potom, keď sa nechal oklamať a svoju vládu prenechal zdvodcovi**“.

A kto by si len pomyslel, že titul „knieža tohto sveta“, ktorý diabol ukradol, patril človeku? Ale je to tak. V pozemskom svete je od počiatku kráľ, ktorý v sebe nosí obraz Nebeského Kráľa. Nebeský Kráľ, Boh, zapečatil kráľovským obrazom človeka, kráľa pozemského. Bohabojné kráľovstvo nie je despotizmus alebo tyrania, nie je útlakom nerozumného despota. Bohabojné kráľovstvo je obetavá starostlivosť o tých, ktorí sú ti zverení samotným Bohom. Poznávajúc Boha, bol človek povolaný k zdokonaľovaniu sa, a cez svoje osobné pretváranie, pretvárať aj okolitý svet.

Kraľovanie a panovanie prvého človeka ako koruny tvorstva znamenalo, že nebol odtrhnutý od Bohom danej prirodzenosti. Mysľou a srdcom bol povolaný obracať sa k Bohu, a Bohom stvorený svet mal chrániť, skrásľovať a udržiavať, ako sa v ohnisku udržuje oheň, určený na zachovanie. Lajdáctvo spôsobí vyhasnutie ohňa a následne zimu a zamrznutie.

Je tu ešte jedna z rajských úloh: „**Plodte sa a množte sa**“ (1 Mjz 1, 28). Príjemná úloha? Súčasným skazeným človekom je táto úloha chápaná primitívnym spôsobom. Počať a nechať, tak robia nerozumné zvieratá (aj to nie všetky), snád niekto z potomstva prežije.

Človek, aby sa mohol plodiť a množiť, sa musí vedieť starať o tú, ktorá rodí, aj o tých, ktorí sa narodila. Starostlivosť je prejavom lásky, a bez lásky všetko stráca svoj zmysel. Aby človek mohol plodiť a množiť sa, musí vedieť vychovávať, deťom odovzdávať to najlepšie, a toto je celá veda, postavená pred človeka ako úloha ešte v prvotnom Raji.

Napokon, svätí otcovia danú úlohu interpretujú omnoho vznešenejšie. Tam, kde nad tým panoval duch, sa o samotnom telesnom rozmnožovaní uvažovalo ináč. Napríklad, svätý Ján Zlatoústý o tom hovorí tak: „**Do pádu prví ľudia žili ako anjeli, o nejakom spolužití sa nedá hovoriť. A ako sa to dialo, keď neboli závislí na telesných potrebách?**”

Svätý Ignác (Brjančaninov) objasňuje: „**Toto rozmnožovanie sa uskutočňovalo v absolútnej čistote, bez vášne. Namiesto pôžitku telesného, podobného zvieraciemu, bol svätý, duchovný. Samotný spôsob, aj keď Bohom nezjavený, neskúmame, ale veríme, že pre Boha ako ľahko bolo dopustiť známy spôsob, tak isto ľahko mohol ustanoviť aj iný... Pri tvorení ženy z muža (Evy z rebra Adama) vidíme spôsob nevášnivého rozmnoženia ľudského rodu do pádu.**”

A takto uvažovali prakticky všetci svätí otcovia.

Len blažený Augustín sa domnieval, že spôsob počatia bol v Raji ten istý ako dnes, no bez vášne telesného pôžitku. Ako sám hovoril, styk sa podriadil nie žiadosti, ale vôli človeka, „**nálezitý údy sa uviedli do činnosti vôľou, bez vášne, pri absolútnom pokoji duše a tela, pri zachovaní čistoty.**”

Bez ohľadu na to, kto ako to vidí, Raj nie je kráľovstvo žiadostivosti.

Taký bol prvotný Raj. Aj dnes je Raj, kde sa dostávajú duše spasených ľudí, nad všetkým telesným. Takým, bez najmenej prímеси vášne, bude Raj aj po všeobecnom Vzkriesení. Potom „**tí, čo budú uznaní za hodných dosiahnuť budúci vek a zmŕtvychvstanie, už sa viac neženia ani nevydávajú. Už ani umrieť nemôžu, lebo sú ako anjeli a sú Božími synmi, keďže sú synmi vzkriesenia**“ (Lk 20, 35-36).

Zdroj: Тайна первозданного Рая / Православие.Ru (pravoslavie.ru)

Z ruského jazyka preložil: **prot. Marek Ignacik**

Prot. Valerij Duchanin

Chrámový sviatok v Stropkove

Dňa 17.7.2022 sa v pravoslávnom chráme v Stropkove stretli pravoslávni veriaci, aby za účasti viac ako jednej desiatky otcov duchovných oslávili chrámový sviatok a zároveň sa zúčastnili na posviacke malby chrámu **Položenija rizy Presvjatija Bohorodicy**. Malba, ktorú s Božou pomocou vykonali otec Ján Pajkoš, brat Vasil' Lakata zo Svidníka a ikonopisec zo Srbska – Nikola Kernašević, trvala takmer deväť rokov a je vskutku dokonalým Božím a umeleckým dielom. Ikonopiscom patrí veľká vďaka a „absolutórium“.

Na slávnostnej svätej Liturgii sa zúčastnil aj primátor mesta Stropkov Ondrej Brendza i riaditeľ mestského podniku Služba a poslanec Prešovského samosprávneho kraja Dušan Lukáč so svojimi manželkami. Veľmi vzácnym hosťom bol archimandrita Tichon zo Srbskej cirkvi, ktorý malbu posvätil a ktorý je igumenom historicky najvýznamnejšieho srbského monastiera Studenica.

Ďakujeme v prvom rade Hospodu Bohu a Presvätej Bohorodičke, že sa to všetko mohlo uskutočniť. Vďaka patrí otcom duchovným, ktorí počas dvoch dní pomáhali s bohoslužbením a nemálo sa pričínili o dôstojný priebeh chrámového sviatku. Veľká vďaka patrí aj všetkým veriacim, ktorí sa svojimi veľkými milodarmi pričínili, aby sa malba chrámu vôbec mohla vykonať.

Veľká vďaka patrí aj všetkým za pohostenie všetkých zúčastnených, za to kvantum práce a pros-

triedkov, čo to všetko vyžadovalo. Veľká vďaka patrí aj všetkým, ktorí pripravili kultúrny program počas pohostenia pred chrámom.

Prot. Pavol Bobak,
duchovný správca PCO v Stropkove

Vsenočné bdenie v Bardejove

Prelom mesiacov júl a august je už tradične „zasvätený“ oslavou sviatku prep. Serafima Sarovského v Bardejove. Táto „sarovská noc“, ako ju milo pomenovali na internete, si vždy vyžaduje aj niekoľko dní príprav – podakovanie patrí veriacim, ktorí sa postarali o kvetinovú výzdobu, o úpravu chrámu, o prípravu pohostenia.

No všetka námaha je vždy vyvážená milými slovami prichodiacich do nášho chrámu, keď počúvame, ako dobre sa tu cítia, ako sa tešia na naše vsenočné bdenie, aká krásna duchovná atmosféra tu vždy panuje... Tešíme sa, že nás týmto duchovným bohatstvom Hospodin požehnáva, že otec Serafim je citelne s nami a vypočúva každú jednu modlitbu k nemu smerovanú.

Náš chrám navštívilo v túto noc veľa veriacich – miestnych i zo vzdialenejších kútov a tiež veľa otcov duchovných. Poučným slovom sa prihovoriť otec A. Nikulin, otec J. Kost' i otec P. Savčak. Veľmi radi sme sa v našom chráme stretli i so zástupcami Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS. Prišli – a do samotnej Liturgie vydržali tí

najstarší i tí najmenší – a zavřili svoje spoločné modlitby na svätej Eucharistii.

Všetkým, no hlavne všemohúcemu Bohu patrí vďaka. Daj, Bože, dožiť sa „sarovskej noci“ v Bardejove i v ďalšom roku. Daj nám, Otče Nebeský, ešte čas na pokánie.

Z. Petrovajová

Chrámový sviatok sv. Sedempočetníkov v Sukove

V nedeľu 7. augusta 2022 a zároveň na samotný sviatok 9. augusta za účasti duchovenstva a veriacich zo širokého okolia sme **oslávili chrámový sviatok na počesť sv. Sedempočetníkov – sv. Metoda a Cyrila a ich učeníkov Klimenta, Gorazda, Angelárij, Nauma a Sávvu.**

Pri tejto príležitosti sme si pripomenuli aj okrúhle výročie od pozvania týchto našich učiteľov

na Velkú Moravu. V roku 862, teda pred 1160 rokmi sväté knieža veľkomoravské Rastislav po porade so svojimi staršinami a ľuďom poslal svojich poslov do Carihradu s prosbou o vyslanie nám učiteľa – episkopa, ktorý by nám v našej reči pravú vieru kresťanskú vysvetlil a naučil.

Týmto krokom sa začali budovať základy našej miestnej Pravoslávnej cirkvi, štátnej samostatnosti, národného písomníctva a kultúry. Sv. Rastislav myslel nielen na materiálne, ale najmä na duchovné blaho a rozkvet dŕžavy a svojho ľudu.

Kiež by nám Hospod' Boh dal aj v dnešnej dobe takých múdrych, zbožných a prezieravých do budúcnosti vládcov, ktorí by nemysleli len na svoj osobný prospech, záujmy cudzích nám nepriateľov, ale hlavne na dobro a blaho im Bohom zvereného vlastného národa a štátu.

Na tomto svete má každý človek svojich rodičov, ktorých má ľúbiť a mať v úcte, aby jeho život bol pokojný a dlhý. Tak hovorí 5. prikázanie: „Čti otca tvojého i mater tvoju, da blaho ti budeš, i da dolholiten budeš na zemi.“ Kto nectí a zabúda na dedičstvo svojich rodičov a predkov, stráca svoje „ja“, svoju identitu, svoje korene, rozplynie sa v tomto hriešnom svete a pohltí ho silnejší.

Podobne tak i celé kresťanské národy majú svojich rodičov, a to duchovných, ktorí ich duchovne rodili, privedli k viere v pravého Boha a naučili ich pravdám Božím. Pre náš národ duchovnými rodičmi sú práve sv. Sedempočetníci. Obdarení od Hospoda Boha mimoriadnymi schopnosťami a darmi Sv. Ducha, položili neotrasiteľné duchovné zá-

klady pre nás Slovanov, ktoré aj napriek nepriaznivým okolnostiam pretrvali vyše 1100 rokov. Na nich staviame a ich sa držíme dodnes.

Počas dlhých rokov bola pamäť a úcta k týmto našim duchovným rodičom potláčaná. Je radosť a potešiteľné, že pamiatka a úcta k nim v poslednom období sa obnovuje a rastie.

Sv. Sedempočetníci, učítelia naši, nezabúdajte na nás pred prestolom Božím a modlite sa za svoje duchovné deti.

Prot. Miroslav Pírchala,
duchovný správca PCO v Sukove

Oslavy sviatku Preobrazenia Hospodňa v Uličskom Krivom

Aj tohto roku sme už tradične v dňoch 18.-19. augusta oslávili veľký sviatok Preobrazenia Hospoda i Boha i Spasa nášeho Isusa Christa. V predvečer sviatku sa konal moleben v uličskej cirkvi, po ktorom nasledovala pešia púť do Uličského Krivého do skýtu Preobrazenia, ktorého zakladateľom je veľká osobnosť našej Cirkvi a človek svätého života - igumen Ignatij (Čokina). Tento skýt je zasvätený tejto veľkej biblickej udalosti, ktorú sme prišli osláviť. Po príchode ku kaplnke nasledovalo malé posvätenie vody, vsenočné bdenie (veľká večerná s litiou a sviatočná utreňa), akafist pred Počajevskou ikonou Bohorodicy, modlitby ku sv. Prijímaniu a po polnoci prvá Liturgia s posvätením ovocia.

Ráno o 8.30 sa konala slávnostná Liturgia, ktorú slúžili viacerí duchovní, nielen zo Sninského okresu. Napriek tomu, že bol pracovný deň, prišlo množstvo ľudí, ktorí spolu s duchovenstvom oslávili tento výnimočný sviatok a mohli sme načerpať Božiu blahodať „táboorského svetla“, ktorú zažili aj svätí apoštoli, prítomní s naším Spasiteľom na hore Tábor, na-

koľko veľa ľudí pristúpilo k svätým tajinám pokánia a prijímania. Sviatočnou kázňou sa k nám prihovoril mitr. prot. Mgr. Ján Biloruský, ktorý vyzdvihol význam tohto svätého miesta pre nás, pretože tu naozaj cítiť Božie požehnanie, Božiu blahodať. Po Liturgii nasledovala panychída nad hrobom o. igumena Ignatija (Čokinu), ktorý toto miesto posvätil svojimi modlitbami, námahou a láskou k Bohu i ľudu. Posvätilo sa kolivo i ovocie, ktoré bolo v slnečný deň pre každého príjemným osviežením. Nasledoval chod okolo kaplnky s čítaním Evanjelií, pomazanie posväteným olejom a chutné pôstne pohostenie.

Najväčšia sláva i vďaka patrí Hospodu Bohu, ktorý nás v tento výnimočný deň požehnal a mohli sme s apoštolmi konštatovať, že je nám tu dobre. Nech milosrdný Hospodin blahoslavia každého, kto priložil ruku k dielu, aby sme tento veľký sviatok mohli spoločne osláviť Bohu na chválu a nám na duchovný úžitok.

Jerej Jaroslav Guba,
duchovný správca PCO v Uličskom Krivom

Tábor ICHTYS 2022

Tieto prázdniny, už je to deviaty rok, čo sa snažíme priblížiť Vaše deti k duchovnému životu aj formou tábora. Ubytovaní sme boli v hoteli Rysy, v Tatranskej Štrbe s krásnym výhľadom na naše Tatry. Naši „duchovní vedúci“ boli : otec V. Spišák a otec P. Hric. Každé ráno sme začínali rozčvičkou a rannými modlitbami. V pondelok sme začali hneď z ostra, priradili sa tímy aj k vedúcim

a išlo sa súťažiť. Deti bojovali o body v hre Ovocníčkovia s témou SLOVENSKÉ ŠTÍTY, zašportovali si a aj spoznali slovenské krásy. V športovom duchu sme si zahrali ešte aj Vodnú olympiádu, kde boli rôzne stanovištia. Neskôr sa každý tím dozvedel životopis o jeho svätom a následne mali o ňom aj kvíz. Samozrejme, každý deň sa modlili aj večerné modlitby, no v pondelok si deti stihli pozrieť večer aj rozprávku v spoločenskej miestnosti.

Na ďalší deň, v utorok sme deťom vysvetlili novú hru v našom tábore, Obchodníci, kde museli využívať logiku a stratégiu. V utorok sme ale taktiež boli všetci súčasťou jedinečného krstu nášho brata Mateja - Tomáša v krásnom jazere neďaleko hotelu. Celý proces krstu bol deťom popritom vysvetlený. Po krste sme mali aj kreatívne okienko a deti si vyfarbovali ikonky svätých patrónov ich tímov. Večer sme sa modlili nie len večerné modlitby, ale aj modlitby pred svätým prijímaním a popritom nás otcovia spovedali. V stredu ráno sa slúžila svätá Liturgia. Po raňajkách sme si všetci posadali do kruhu a otcovia odpovedali deťom na duchovné otázky. Poobede sme išli na výlet zubačkou ku Štrbskému plesu. Deti chodili po tímoch a zapisovali si dôležité údaje z poznávacích tabúl. Večer si deti oddychli pri rozprávke. V štvrtok si deti zahrali aj hry na poznanie, čiže sme otestovali ako dobre sa už poznajú. Neskôr sme z poznámok z výletu v stredu tímy otestovali na body. Otec Patrik si pre deti pripravil zaujímavú prezentáciu s názvom Boh a Jeho príroda, kde rozprával o tom, ako nás Boh učí skrze prírodu pokore, modlitbe, trpezlivosťou, usilovnosťou, svornosťou, radosťou, láskou a starostlivosťou. Poobede si zahrali poslednú hru na body a to bola Olympiáda. Podobne ako pri Vodnej olympiáde boli rôzne stanovištia, kde deti súťažili, no tentokrát bez vody. Počas dňa si deti ešte pripravovali program na Tím baví tím, ktorý nám večer ukázali. V piatok sme tábor ukončili vyhodnotením najčistejších izieb a poradia tímov. Veľmi sa tešíme, že aj tento rok sa podarilo úspešne zorganizovať tábor. Chceme poďakovať duchovným ocom Spišákovi a Hricovi, matuške Veronike, ktorá nám veľmi pomáhala ako zdravotníčka, vedúcim tábora, deťom, ale hlavne Vám rodičom, ktorí nás každý rok podporujete.

Vedúci tábora

ŽIVOTNÉ JUBILEUM

Dňa 10. septembra 2022 sa duchovný správca PCO v Jalovej **mitr. prot Mgr. Mikuláš Petrovka** dožíva krásnych Bohom požehnaných 70. narodenín.

Milý náš otec Nikolaj, k Vášmu sviatku vyprosujeme od Hospodina Boha pre Vás veľa Božej milosti, zdravia, šťastia a lásky. Nech všemohúci Boh a Presväťá Bohorodička Vás i celú Vašu rodinu, matušku Helenu, syna Ivana, dcéru Natáliu s rodinou a syna Petra s rodinou požehnáva a ochraňuje.

Ďakujeme Vám za duchovnú službu, spev a modlitby v našom chráme, ktorou nám svojou prítomnosťou dávate a obohacujete pre dokonalosť nášho duchovného života.

Do ďalších rokov Vášho života Vám prajeme, aby takou láskou, akou Vy zahrňujete a prejavujete nám pravoslávny veriácim v Jalovej, aby zahrňoval Vás Hospodin všemohúci každodenným požehnaním na životnej, duchovnej, rodinnej a osobnej ceste života. Nech Vám Pán Boh pomáha a svätí anjeli nech sú pri Vás na každom kroku, aby ste s ich pomocou kráčali krok za krokom, aby Vám s radosťou pribúdali rok za rokom a dožili sa sto rokov.

Na mnohája i blahája ľita!

Veriaci z PCO v Jalovej

Pozdrav k jubileju svjaščennika

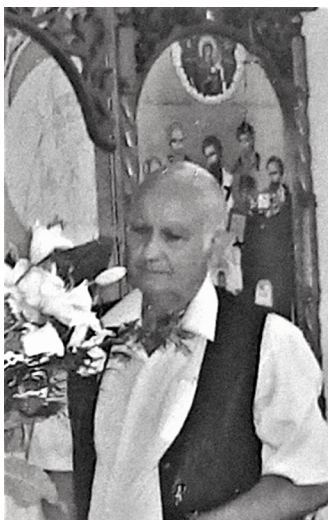

Dorohyj duchovnyj otče naš Slavomir. Kniha žyvota ša na pjadešati strani otvoryla, naj Vas i Vašu rodynu chranyt Hospod' z neba i Presvjata Diva Marija. Što vece Vam možeme my hrišnicy poželatj, jak velo šťastá, zdravja i Božoj blahodatj. Naj ša Vám furt daryt životny nastrahy i pokušina pokoryty a svoje duchovne stado v pravoslavni viri ukrypity.

Na mnohája i blahája lita!

Vašj virijušči z Vyšneho a Nižneho Orlika

Životné jubileum

16. júna 2022 sa dožil krásneho okrúhleho jubilea 80 rokov svojho života náš brat v Christu **Michal Šak**, dlhoročný kurátor /cerkovník/ v Pravoslávnej cirkevnej obci v Sukoze.

Brat Michal sa zvlášť aktívne zapájal pri výstavbe nášho nového chrámu svojou odbornou prácou a radami. Bol vždy ochotný priložiť svoju pomocnú ruku aj neskôr pri zveľaďovaní chrámu alebo farskej budovy. S láskou sa zapájal a aj teraz, keď mu zdravie dovoľuje, sa zapája do bohoslužobného a cirkevného života našej cirkevnej obce. Spolu so svojou nebohou manželkou Júliou vychovali dve dcéry, ktoré so svojimi rodinami vyjadrujú vďačnosť a lásku svojmu otcovi a dedkovi. Brat Michal je známy ako veľmi pracovitý človek, kto sa k nemu obrátil o pomoc, nikdy neodmietol. Aj napriek svojim zdravotným ťažkostiam vždy vyžaruje optimizmom a úsmevom.

Touto cestou by sme mu chceli za všetko zo srdca poďakovať a popriať do ďalšieho života ešte veľa zdravia, telesných a duchovných síl, mnoho šťastných a pokojných rokov v kruhu svojich najbližších a všetkých nás.

Na mnohája i blahája lita!

Prot. Miroslav Pirchala a pravoslávni veriaci

POZVÁNKA

Pravoslávna cirkevná obec vo Vyšnej Olšave,
s požehnaním Jeho Blaženosti Rastislava,
arcibiskupa prešovského, metropolitu
českých krajín a Slovenska,
srdečne pozýva dňa 25. septembra 2022
otcov duchovných a všetkých veriacich
na posviacku nového pravoslávneho chrámu
sv. proroka Eliáša vo Vyšnej Olšave.

Program: 7:10 Utreňa
8:30 Posvätenie chrámu
9:00 Slávnostná svätá Liturgia

Tešíme sa na vašu účasť a spoločné modlitby.

*Mitr. prot. Mgr. Tomáš Paranič,
správca cirkevnej obce*

OBSAH - ΟΓΡΑΦΑΕΙΕ

Slovo na 12. nedelu po Päťdesiatnici (Jerej Viktor Čabiňak).....	3
Podobenstvo o zlých vinohradníkoch (-SHB-).....	4
Státie hlavy proroka, Predchodcu a Krstiteľa Hospodinovho Jána (Prot. Peter Bzik).....	7
Zamyslenie sa nad sviatkom Státia hlavy sv. Jána Krstiteľa (Jerej Viktor Čabiňak).....	8
Podobenstvo o svadbe kráľovského syna (Mt 22, 1-14) (-SHB-).....	10
Slovo na sviatok Narodenia Presvätej Bohorodičky (Jerej Viktor Čabiňak).....	12
Povýšenie Životodarného Križa Hospodinovho (Prot. Peter Bzik).....	13
Slovo na začiatok cirkevného roku - 1./14. septembra (-SHB-).....	16
Čo je láska (Hypodiakon Georgij Mižikár).....	18
História a vieroučný obsah sviatku Narodenia Presvätej Bohorodičky (1) (Jerej Milan Petrisko).....	19
Duševné dojatie je darom Hospodinovým (9) (Prot. Peter Kormaník).....	22
Nech sa vám stane podľa vašej viery (Sv. Ján Zlatoústý).....	25
Živý príklad svätého života (Prot. Jakub Jacečko).....	26
Vplyv života rodičov na život detí (2) (BVK).....	29
Tajomstvo prvotného raja (2) (Prot. Valerij Duchanin).....	32
Zo života prešovskej eparchie.....	34
Zo života michalovsko-košickej eparchie.....	38
Blahoželanie.....	39
Pozvánka.....	41

OZNAM: Týmto si vás dovoľujeme informovať, že z nariadenia UMR PC sú blahoželanía a posmrtné spomienky s výnimkou pravoslávnych duchovných spolpatnené sumou 7 eur. Reklamy a pozvánky na zárobkové akcie (zájazdy, tábory a pod.) sú spolpatnené sumou 10 eur za pol strany a 20 eur za celú stranu. V prípade záujmu môžete svoju reklamu umiestniť aj na našu internetovú stránku www.orthodox.sk. Cena dohodou.

Na prednej strane obálky:

**Foto - Pravoslávny chrám sv. Sedempôčetnikov
v Sukove**

Odkaz
sv. Cyrila
a Metoda

ЗАПОВІТ
св. Кирилла
і Мефодія

9
22

**Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku**

Ročník LXVIII/2022
ISSN 0139-9012

**S požehnaním Jeho Blaženosti Rastislava,
arcibiskupa prešovského,
metropolitu českých krajín a Slovenska**

Vydáva: Metropolitná rada
Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Adresa redakcie:

Bayerova 8, 080 01 Prešov

Telefón: 051/77 24 736, 0908 879 835

E-mail: ocam@orthodox.sk

Web: www.orthodox.sk,
www.ocam.orthodox.sk

Zodpovedný redaktor: Prot. Vasyl Kuzmyk

Jazyková úprava: Prot. Peter Kormaník

Vychádza 12-krát do roka.

Tlač: Tlačiareň svidnícka, spol. s r. o.
čat. Nebiljaka 121/18, 089 01 Svidník

Ročný príspevok pre jednotlivcov **6,- € +**

poštovné 6,- €, polročný príspevok pre

jednotlivcov **3,- € + poštovné 3,- €**

Účet: IBAN: **SK810900 0000 0000 96292967**

BIC: **GIBASKBX**

Objednávky na odber:

Úrad Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi

Bayerova 8, 080 01 Prešov

Tel. č.: 051/7724 736

E-mail: mrpc@orthodox.sk

Každá pravoslávna cirkevná obec.

Povolené EVPT 167/2008 z 27. 11. 2008.

Číslo indexu: EV 173/08.